

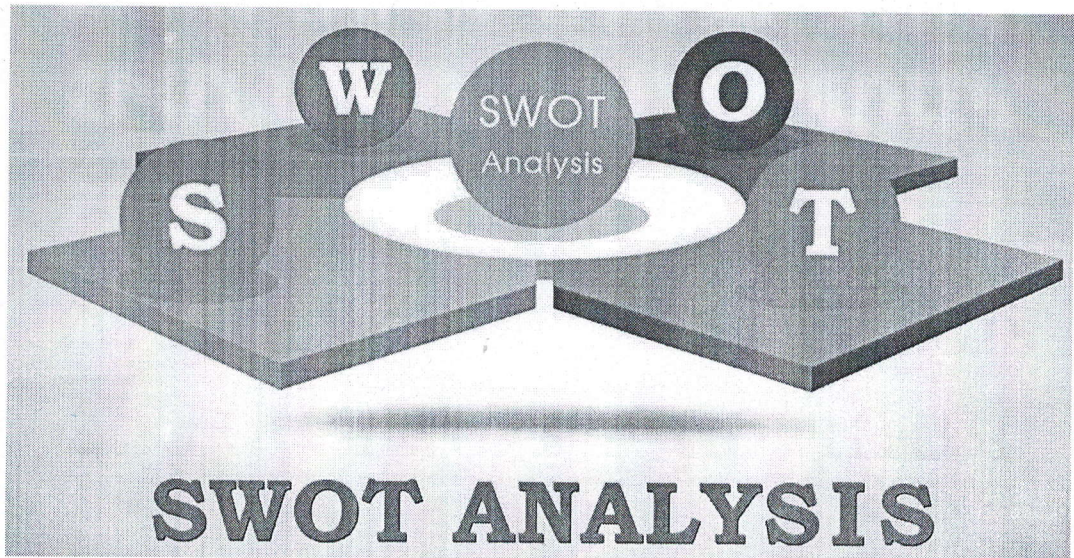

Հաստատում էմ

Handwritten signature

Գոշի հիմնական դպրոցի
սնօրեն Անահիտ Հովհաննիսյան

ՀՀ ՏԱՎՈՒՇԻ ՄԱՐԶԻ ԳՈՇԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ ՊՈԱԿ

ՆԵՐՔԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

2021-2022

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն փաստաթուղթը Գոշի հիմնական դպրոցի (այսուհետ նաև՝ Դպրոց) ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և պահանջներին համապատասխան իրականացված ներքին գնահատման արդյունքում կազմված հաշվետվություն է:

Ներքին գնահատումն իրենից ներկայացնում է մատուցվող կրթական ծառայությունների որակի մշտադիտարկման և հսկողության իրականացման գործընթաց:

Ներքին գնահատման նպատակն է հանդիսանում բարելավել կրթական ծառայությունների մատուցման որակը, ինչպես նաև նպաստել գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը՝ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման, ուսուցիչների աշխատանքի արդյունավետության և սովորողների առաջընթացի ուսումնասիրման միջոցով:

Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման գործընթացում ներառվել է երեք բաղադրիչ՝

1. մեկնարկային պայմանների (ոեւուրսների) գնահատում.
2. գործունեության ընթացիկ գնահատում.
3. գործունեության արդյունքների գնահատում:

Բաղադրիչներից յուրաքանչյուրը գնահատվել է ըստ հաստատության գործունեությունը նկարագրող հետևյալ ոլորտների՝

- *հաստատության անվտանգություն,*
- *հաստատության գործունեության արդյունավետություն և ուսումնական գործընթացի որակ,*
- *հաստատություն կողմից ներառական կրթության և հավասարության ապահովում,*
- *համայնքային մասնակցություն,*
- *վիճակագրական տվյալների վերլուծություն,*
- *փաստաթղթային վերլուծություն,*
- *դիտարկում և փաստագրում,*
- *հարցումների իրականացում և արդյունքների վերլուծություն:*

Հաշվետվությունը բաղկացած է 6 մասից՝

- ընդհանուր տեղեկություններ հաստատության մասին,
- հաստատության սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեությունը և առողջության պահպանումը,
- հաստատության գործունեության արդյունավետություն,
- հաստատությունում ներառական կրթությունը և հավասարության ապահովումը,
- համայնքային մասնակցությունը,
- հաստատության հիմնախնդիրները և դրանց հաղթահարման ուղիները, ուժեղ և թույլ կողմերը, հնարավորությունները և վտանգները:

Մաս 1. Ընդհանուր տեղեկություններ հաստատության մասին

Հաստատության անվանումը, համարը՝ <<Գոշի հիմնական դպրոց >> ՊՈԱԿ

Հաստատության հասցեն՝ Տավուշի մարզ, Գոշ համայնք, Մխիթար Գոշի փողոց 51

Հաստատության հեռախոսահամարը՝ 077551565

Էլեկտրոնային հասցեն՝ goshihd@mail.ru , annasargis83@mail.ru

Հաստատության ինտերնետային կայքի հասցեն՝ <https://gosh2schools.am/>

Աղյուսակ 1. Դասարանների թիվը՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Դասարանների թիվը	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
1-ին դասարան	0.5	0.5	1	Աճ
2-րդ դասարան	1	0.5	0.5	նվազում
3-րդ դասարան	0.5	1	0.5	Աճ
4-րդ դասարան	0.5	0.5	0.5	Անփոփոխ
5-րդ դասարան	0.5	0.5	1	Աճ
6-րդ դասարան	0.5	0.5	0.5	Անփոփոխ
7-րդ դասարան	0.5	0.5	0.5	Անփոփոխ
8-րդ դասարան	0.5	0.5	0.5	Անփոփոխ

9-րդ դասարան	0.5	0.5	0.5	Անփոփոխ
--------------	-----	-----	-----	---------

Աղյուսակ 2. Ըստ դասարանների՝ սովորողների թիվը ընթացիկ և նախորդ 2 ուսումնական տարիների համար

Սովորողների թիվը	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
1-ին դասարան	3	3	7	Աճ
2-րդ դասարան	7	3	3	Նվազում
3-րդ դասարան	3	7	3	Աճ
4-րդ դասարան	3	3	7	Աճ
5-րդ դասարան	2	3	3	Աճ
6-րդ դասարան	3	2	3	Անփոփոխ
7-րդ դասարան	3	3	2	Նվազում
8-րդ դասարան	3	3	3	Անփոփոխ
9-րդ դասարան	3	3	3	Անփոփոխ
Ընդամենը	30	30	34	

Վերլուծել ըստ դասարանների՝ սովորողների թվի փոփոխության պատճառները և կատարել եզրահանգումներ ու մեկնաբանություններ

Վերջին 3 տարիների ընթացքում երեխաների աճի հետ կապված մեծ փոփոխություն է նկատվել:

Աղյուսակ 3. Ընդհանուր տվյալներ սովորողների վերաբերյալ՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուստարիների համար

Ցուցանիշը	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա սկզբին՝ տվյալ ուստարվա սեպտեմբերի 1-ի դրությամբ	30	30	34	Աճ

Սովորողների ընդհանուր թիվը ուսումնական տարվա վերջին՝ տվյալ ուստարվա մայիսի 25-ի դրությամբ	30	30	34	Աճ
Ուսումնական տարվա ընթացքում ընդունված սովորողների թիվը	3	3	7	Աճ
Ուսումնական տարվա ընթացքում հեռացած սովորողների թիվը	3	3	3	Անփոփոխ

Աղյուսակ 4. Ընդհանուր տվյալներ ուսուցիչների վերաբերյալ ընթացիկ և նախորդ շուստարիների համար

Ցուցանիշը	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Ուսուցիչների ընդհանուր թիվը	11	11	14	Աճ
Ուսուցիչների միջին շաբաթական ծանրաբեռնվածությունը կամ դրույքաչափը	14.75	16	18	Աճ

Աղյուսակ 5. Տվյալներ ուսուցիչների տարիքային բաշխվածության վերաբերյալ ընթացիկ և նախորդ ուստարիների համար

Ուսուցիչների թիվը	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)
Մինչև 30 տարեկան	2	3	3	Աճ
31-ից 40 տարեկան	2	3	4	Աճ
41-ից 50 տարեկան	1	1	1	Անփոփոխ
51-ից 55 տարեկան				
56 տարեկան և ավելի	5	4	4	Նվազում

Վերլուծել ուսուցիչների տարիքային կազմը, փոփոխության պատճառները և կատարել եզրահանգումներ ու մեկնաբանություններ

2021-2022 ուս տարում 31-40 տարեկանների տարիքային խմբում տեղի է ունեցել աճ՝ կապված տարիքային փոփոխության հետ:

Աղյուսակ 6. Տվյալներ ուսումնական հաստատության ղեկավար և վարչական կազմի վերաբերյալ

Պաշտոնը	Անունը, ազգանունը, հայրանունը	Տվյալ պաշտոնում աշխատելու ժամանակահատվածը	Տվյալ հաստատությունում աշխատելու ժամանակահատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Տնօրեն	Անահիտ Ստալիկի Հովհաննիսյան	30	30	-
Տնօրենի տեղակալ	Մինասյան Անահիտ Արսաբեկի	1	22	-
Հաշվապահ	Լենա Զինավարի Արզումանյան	16	16	-

Աղյուսակ 7. Տվյալներ ուսումնական հաստատության կառավարման խորհրդի կազմի վերաբերյալ

Անուն, ազգանուն, հայրանուն	Աշխատանքի վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը	Կրթությունը	Հաստատության խորհրդի կազմում ընդգրկված լինելու ժամանակահատվածը	Պետական պարգևները, կոչումները և այլն
Սասուն Սարգսյան Գրիգորի	Թեղուտի մ/դ ուսուցիչ	Բարձրագույն	13	1-ին տարակարգ
Մկրտչյան Մարինե	Գոշի մ/դ	Միջին մասն.	1	
Գրիգորյան Գոռ	Գոշի մ/դ	Բարձրագույն	1	
Գրիգորյան Ստելլա	Չի աշխատում	միջնակարգ	1	
Գրիգորյան Հերմինե	Դիլիջանի ԲԿ	Միջին մասն.	1	
Ամիրխանյան Գևորգ	Գյուղապետ	Բարձրագույն	1	
Մինասյան Անահիտ	Գոշի հ/դ	Բարձրագույն	1	

Սահակյան Նելլի	Գոշի հ/դ	Բարձրագույն	1	
Զաքարյան Սյուզաննա	Գոշի հ/դ	Միջին մասն.	1	
Ալիխանյան Աննա	Գոշի հ/դ	միջնակարգ	1	
Գրիգորյան Սուրեն	Անհատ ձեռներեց	Միջին մասն.	1	
Զարգարյան Ժիրայր	Թեղուտի մ/դ ուսուցիչ	Բարձրագույն	1	
Մուկույան Հասմիկ	Չի աշխատում	Միջին մասն.	1	
Ջուլիակյան Մերի	Չի աշխատում	Միջին մասն.	3	
Թամրազյան Վարդան	ձեռներեց	միջնակարգ	1	
Սարգսյան Ներսես	Չի աշխատում	Բարձրագույն	1	
Ավայան Արմինե	Հայրիզնես բանկ	Բարձրագույն	1	
Անտոնյան Մարիետա	Իջևանի 3 հ/դ	Բարձրագույն	1	
Գաբրիելյան Մարթա	Չի աշխատում	Բարձրագույն	3 (մահացած)	

Վերլուծել խորհրդի աշխատանքը, խնդիրները և կատարել առաջարկություններ խորհրդի կազմի և գործունեության բարելավման ուղղությամբ:

Դպրոցի միացյալ կառավարման խորհուրդը ակտիվորեն մասնակցում է դպրոցի կառավարման աշխատանքներին, մտահոգված է դպրոցի ներկա խնդիրներով և ապագայով, քննարկում է ֆինանսական և բազմաթիվ այլ կազմակերպչական հարցեր: Գործող խորհուրդը հետևողական է իր կայացրած որոշումների մեջ, քննարկում է տնօրինության կողմից ներկայացրած ֆինանսական, ուսումնական հաշվետվությունները, տարիֆիկացիայում կատարված փոփոխությունները, հաստիքացուցակը և կայացնում հիմնավորված որոշումներ, հաստատում ներքին կարգապահական կանոնները:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Մաս 2. Ուսումնական հաստատության սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեությունը և առողջության պահպանումը

Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպության բնորոշման համաձայն՝ առողջությունը ոչ միայն հիվանդությունների բացակայությունն է, այլև անձի հոգևոր, ֆիզիկական, ու սոցիալական լիարժեք բարեկեցությունը: Աճող սերնդի

հոգևոր, ֆիզիկական և սոցիալական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացումը հանրակրթության կարևորագույն նպատակներից է: Ուստի հաստատության *խնդիրն է՝* ապահովել անվտանգ ուսումնական գործընթացի իրականացումը և սովորողների հոգևոր, ֆիզիկական ու սոցիալական լիարժեք բարեկեցությունն ու համակողմանի զարգացումը:

Հաստատության գործունեության լիարժեք գնահատման գործընթացը ներառում է ուսումնական միջավայրի անվտանգության գնահատումը, որը վերաբերում է ոչ միայն սովորողների անվտանգ և առողջ կենսագործունեությանը, այլև ուսուցիչների, վարչականու սպասարկող անձնակազմի աշխատանքի, կյանքի և առողջության պահպանման համար անվտանգ պայմաններ ապահովելուն:

Հաստատությունում սովորողները և աշխատակազմը կարող են հայտնվել արտակարգ կամ վտանգավոր իրավիճակներում, բախվել ամենատարբեր պատահարների, վթարների կամ աղետների հետ: Ուստի, հաստատության ներքին գնահատման գործընթացում անվտանգության ապահովմանը և առողջության պահպանմանը վերաբերող ցուցանիշների ու չափանիշների ներառումը ենթադրում է, որ հաստատությունը պետք է գնահատի սովորողների ֆիզիկական և հոգեկան առողջությանը, անվտանգությանը սպառնացող առկա և հնարավոր վտանգները, միաժամանակ քայլեր ձեռնարկի դրանք վերացնելու ուղղությամբ:

Հաստատությունում սովորողների և աշխատակազմի անվտանգության ապահովումը չի հանդուրժում սպասողական, պասիվ կեցվածք, այլ պահանջում է ակտիվ նախաձեռնողական աշխատանք:

Հաստատությունն իր ներքին գնահատման հաշվետվության Մաս 2-ի պատրաստման համար պետք է վարի **ինքնավերլուծության հատուկ գրանցամատյան** և պահպանի այն թղթային ու էլեկտրոնային տարբերակներով:

Հաստատությունում սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեության ու առողջության պահպանման գնահատման ցուցանիշները և չափանիշները **դիտարկելով՝ թիրախային** հաստատությունն վերոնշյալ գրանցամատյանում ազատ շարադրանքով պետք է նկարագրի իր տարածքի, շենքի ու շինությունների, գույքի անվտանգ շահագործման, սովորողների և աշխատակիցների

անվտանգ կենսագործունեության ապահովման և առողջության պահպանման հետ կապված վիճակը և առկա խնդիրները:

Գրանցամատյանի լրացման նպատակով ուսումնական հաստատությունը պարբերաբար՝ ոչ պակաս, քան յուրաքննաչյուր ուսումնական կիսամյակը մեկ անգամ, պետք է իրականացնի **դիտարկում-փաստագրումներ**:

Դիտարկում-փաստագրումների իրականացման նպատակով տնօրենի հրամանով ձևավորվում է հանձնախումբ՝¹և սահմանվում ժամանակացույց: Դիտարկումների արդյունքում գրանցամատյանում կատարվում են **գրառումներ**: Դիտարկման շրջայցկատարելիս հանձնաժողովը նկարագրում է առկա իրավիճակը և արձանագրում բացահայտված շեղումներն ու անհամապատասխանությունները: Դիտարկումների և գրառումների հիման վրա հաստատությունը կատարում է իրավիճակի **վերջնական գնահատում**: Վերջինս նպատակահարմար է կատարել նոր ուսումնական տարվան 2-րդ կիսամյակի նախապատրաստական աշխատանքների շրջանակներում՝ տարեկան 2 անգամ: Հաստատությունը, ըստ անհրաժեշտության, կարող է իրականացնել արտահերթ դիտարկում-փաստագրում, որի դեպքում կրկին գրանցամատյանում կատարվում է իրավիճակի արձանագրում:

Հաստատությունում սովորողների և աշխատակազմի անվտանգ կենսագործունեության ու առողջության պահպանման գնահատման ցուցանիշները և չափանիշները բերված են ստորև:

2.1. Ուսումնական հաստատությունը պահպանում է շենքի և տարածքի անվտանգ շահագործումը

1. Ուսումնական հաստատության տարածքը ցանկապատված է և անվտանգ է սովորողների ազատ տեղաշարժման համար
2. Արտակարգ իրավիճակներում հատուկ ծառայությունների մեքենաները կարող են անարգել մոտենալ հաստատության շենքին
3. Ուսումնական հաստատության տարածքը մաքուր է, վտանգավոր նյութերի թափոնները, աղբը կանոնավոր հավաքվում են հատուկ աղբարկղներում և դուրս են բերվում հաստատության տարածքից:

¹ Կարելի է ստեղծել մեկ հանձնաժողով՝ ամբողջ ներքին գնահատման հաշվետվության պատրաստման համար

4. Ուսումնական հաստատության ամբողջ տարածքում պարբերաբար իրականացվում են միջոցառումներ՝ կրծողների և վտանգավոր միջատների, թափառող շների, կատուների և այլ կենդանիների դեմ:

2.1 կետում բերված բոլոր չորս չափանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումն իրականացվում է դիտարկում-փաստագրում մեթոդով և անհրաժեշտության դեպքում լրացուցիչ հարցումների միջոցով:

Դիտարկում-փաստագրում իրականացնելիս հաստատությունը պետք է առաջնորդվի համապատասխան նորմատիվային և իր ներքին փաստաթղթերով: 3-րդ և 4-րդ չափանիշների համար պետք է հիմք ընդունել ՀՀ մարզպետների և Երևանի քաղաքապետի որոշումները, ինչպես նաև, առկայության դեպքում, հաստատության կողմից համապատասխան կազմակերպությունների (ախտահարման-կանխարգելման, արտակարգ իրավիճակների ծառայության և այլն) հետ կնքված պայմանագրերը: Համապատասխան փաստաթղթերի առկայության և գործողության ժամկետների, այդ թվում պայմանագրերի պայմանների կատարման մասին պետք է նշվի գրանցամատյանում և այնուհետ ներառվի ինքնավերլուծության հաշվետվության մեջ:

2.2. Ուսումնական հաստատությունում պահպանված են սովորողների և աշխատակազմի համար ուսումնական գործընթացի և աշխատանքի կազմակերպման համար անհրաժեշտ անվտանգության և սանիտարահիգիենիկ նորմերը, կազմակերպված են առողջության պահպանման համապատասխան ծառայություններ

1. Ուսումնական հաստատության շենքը մասնակի վերանորոգված է:
2. Ուսումնական հաստատության շենքում առկա է դեպի դուրս բացվող պահուստային ելք:
3. Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է կապի ծառայությամբ:
4. Ուսումնական հաստատությունում ոչ կառուցվածքային վտանգներ չկան
5. Ուսումնական հաստատության համակարգչային սարքավորումները, հեռուստացույցը ամուր և են տեղադրված և ամրացված են աշխատատեղերին

6. Ուսումնական հաստատության կահույքի բաց դարակներից հեռացված են ծաղկամանները, նկարները, դեկորատիվ իրերը
7. Ուսումնական հաստատության միջանցքների հատակները սայթաքուն չեն
8. Ուսումնական հաստատության պատուհանները նոր են՝ եվրոպատուհաններ:
9. Ուսումնական հաստատության կահույքը համապատասխանում է անվտանգ կենսագործունեության պահանջներին, ամուր և բարվոք վիճակում է

2.2. կետի հաստատության շենքի և դրա շահագործման անվտանգությունը նկարագրող ցուցանիշները և չափանիշները վերաբերում են սովորողների և աշխատակազմի տարհանման պահանջներին և հետևյալն են՝

1. Ուսումնական հաստատությունում մշակված և առկա է սովորողների ու անձնակազմի տարհանման պլան, որում հաշվի են առնված նաև հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքները
2. Ուսումնական հաստատության միջանցքում փակցված է տարհանման պլան-սխեմաները՝ համապատասխան գունային ցուցասլաքներով
3. Ուսումնական հաստատության տարհանման ուղիները ազատ են ավելորդ իրերից և արգելափակված չեն ծանր իրերով

1-3-րդ չափանիշների համար պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրում և հաջորդիվ անդրադառնալ սովորողների և աշխատողների տարհանման խնդրներին: Դիտարկման արդյունքները պետք է գրանցել գրանցամատյանում և կցել տարհանման պլանը:

Ներքին գնահատման նպատակով ինքնավերլուծության հաշվետվության պատրաստման ժամանակ 2.2 կետի չափանիշներին համապատասխանության դիտարկում իրականացնելիս պետք է հիմք ընդունել ՀՀ քաղաքաշինության նախարարի 2006 թվականի նոյեմբերի 10-ի «Շենքերի և շինությունների մատչելիությունը բնակչության սակավաշարժուն խմբերի համար» շինարարական նորմերի հաստատման մասին» թիվ 253-Ն հրամանը:

2.3. Ուսումնական հաստատության նախագծային հզորությունը նկարագրող ցուցանիշներ և չափանիշներ

Հաստատությունը պահպանում է իր նախագծային հզորությունը:

1. Ուսումնական հաստատությունում սովորողների թիվը համապատասխանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության հաստատած տարածքների հաշվարկման նվազագույն նորմատիվներին և հաստատության լիցենզիայով սահմանված սահմանային տեղերին
2. Ուսումնական հաստատության դասասենյակներում նստարանների թիվը և դրանց միջև հեռավորությունը համապատասխանում են առողջապահության պետական կառավարման լիազորված մարմնի սահմանած նորմերին
3. Ուսումնական հաստատության սովորողները «Ֆիզկուլտուրա» առարկայի ուսումնական դասընթացները անցկացնում են դասասենյակներում

2.3. կետի չափանիշները ինքնավերլուծության հաշվետվությունում ներառելիս պետք է օգտվել ոչ միայն ուսումնական հաստատության շենքի պլան-հատակագծից և դրա հիման վրա կազմված «Կրթական տեխնոլոգիաների ազգային կենտրոն» ներկայացվող ամենամյա հաշվետվությունից, այլ նաև պետք է կատարել շրջայցեր, քանի որ միայն չափագրման և հաշվառման եղանակով է հնարավոր պարզել նախագծերից շեղումները և արձանագրելիքական վիճակը: Տվյալ կետի չափանիշներին համապատասխանության վերլուծությունը դյուրինացնելու և կարճ ժամանակահատվածում կատարելու համար առաջարկվում է նախապես պատրաստել և շրջայցերի ընթացքում լրացնել համապատասխան աղյուսակներ: Օրինակ՝ վերը նշված 2-րդ ցուցանիշը արձանագրելու համար անհրաժեշտ է նախապես համարակալել բոլոր **դասասենյակները**, որպեսզի հնարավոր լինի արագորեն լրացնել աշակերտական նստարանների միջև հեռավորության մեկ միասնական աղյուսակ (տես՝ Աղյուսակ8): Ստորև բերվում են աղյուսակների ձևերը:

Աղյուսակ 8. Տվյալներ դասասենյակներում սեղան-նստարանների դասավորվածության և թվի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 27.06.2021

<i>Դասասենյակի համարը</i>	<i>Դասասենյակի մակերեսը (քմ)</i>	<i>Սեղան-նստարանների դասավորվածության ձևը(շարքերով, շրջանաձև, T-աձև, II-աձև, խառը)</i>	<i>Սեղան-նստարանների թիվը</i>	<i>Սեղան-նստարանների շարքերի և միմյանց միջև հեռավորությունները</i>
<i>Դասասենյակ N1</i>	<i>29.70</i>	<i>Շարքերով</i>	<i>4 սեղան, 8 աթոռ</i>	<i>100 սմ.</i>
<i>Դասասենյակ N2</i>	<i>24.60</i>	<i>Շարքերով</i>	<i>6 սեղան, 6 աթոռ</i>	<i>100 սմ.</i>
<i>Դասասենյակ N3</i>	<i>26.40</i>	<i>Շարքերով</i>	<i>4 սեղան, 7 աթոռ</i>	<i>100 սմ.</i>
<i>Դասասենյակ N4</i>	<i>29.40</i>	<i>Շարքերով</i>	<i>4 սեղան, 8 աթոռ</i>	<i>100 սմ.</i>
<i>Դասասենյակ N5</i>	<i>24.00</i>	<i>Շարքերով</i>	<i>4 սեղան, 6 աթոռ</i>	<i>100 սմ.</i>
<i>Քիմիա, Կենսաբանական կաբինետ N6</i>	<i>26.40</i>	<i>Շարքերով</i>	<i>5 սեղան, 5 աթոռ</i>	<i>100 սմ.</i>
<i>Համակարգչային, ֆիզիկայի, աշխարհագրության կաբինետ N7</i>	<i>26.40</i>	<i>Շարքերով</i>	<i>3 սեղան, 6 աթոռ</i>	<i>100 սմ.</i>

Կարելի է կցել դասասենյակների և դրանցում սեղան-նստարանների դասավորվածության գծագրերը՝ նշելով հեռավորությունները:

Հիմնավորել սեղան-նստարանների դասավորության նախընտրելի ձևի պատճառները: Կատարել եզրահանգումներ և մեկնաբանություններ դասասենյակների կահավորման առավել նպաստավոր ձևերի վերաբերյալ՝ ուսուցման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և դասապրոցեսի ընթացքում ինտերակտիվ մեթոդների կիրառումը խթանելու նպատակով:

14 դասասենյակներում սեղան նստարանները դասավորվում են շարքերով, սակայն դասապրոցեսի ընթացքում ուսուցման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և դասապրոցեսի ընթացքում ինտերակտիվ մեթոդների կիրառումը

Խթանելու նպատակով դասասենյակներում հարկ եղած դեպքում շարքերի դասավորությունը փոփոխվում է T –աձև կամ Π -աձև:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ ստղեր)

Աղյուսակ9. Տվյալներ յուրաքանչյուր դասասենյակներում մեկ սովորողին ընկնող մակերեսի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 25.06.2021

<i>Դասասենյակի համարը</i>	<i>Դասասենյակի մակերեսը (քմ)</i>	<i>Մեկ սովորողին ընկնող մակերեսը(քմ)</i>	<i>Նորմերից պակաս կամ ավել մակերեսը (քմ)</i>
<i>Դասասենյակ N1</i>	<i>29.70</i>	<i>3.71</i>	<i>Համապատասխանում է</i>
<i>Դասասենյակ N 2</i>	<i>24.60</i>	<i>4.1</i>	<i>Համապատասխանում է</i>
<i>Դասասենյակ N3</i>	<i>26.40</i>	<i>4.4</i>	<i>Համապատասխանում է</i>
<i>Դասասենյակ N 4</i>	<i>29.40</i>	<i>4.2</i>	<i>Համապատասխանում է</i>
<i>Դասասենյակ N5</i>	<i>24.00</i>	<i>3.8</i>	<i>Համապատասխանում է</i>
<i>Դասասենյակ N 6</i>	<i>26.40</i>	<i>4.4</i>	<i>Համապատասխանում է</i>
<i>Դասասենյակ N 7</i>	<i>26.40</i>	<i>4.4</i>	<i>Համապատասխանում է</i>

Վերլուծել դասասենյակներում մեկ սովորողին ընկնող մակերեսին վերաբերող իրավիճակը և կատարել եզրահանգումներ:

Բոլոր դասասենյակների մակերեսները համապատասխանում են ՀՀ առողջապահության նախարարության կաղմից սահմանված մեկ սովորողին ընկնող նորմերին:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ ստղեր)

2.4. Ուսումնական հաստատության անձնակազմի և սովորողների անվտանգ կենսագործունեությունը նկարագրող չափանիշներ

Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է նպատակային ուսուցողական ծրագրեր, որոնք ուղղված են սովորողների շրջանում անվտանգ կենսագործունեության և առողջ ապրելակերպի կարողությունների ու հմտությունների ձևավորմանը:

1. Ուսումնական հաստատության անձնակազմը և սովորողները տիրապետում են արտակարգ իրավիճակներում գործելու վարքականոններին

2. Ուսումնական հաստատության անձնակազմը և սովորողները տեղեկացված են հաստատությունում առկա անվտանգության գտնվելու տեղերի վերաբերյալ ու տիրապետում են դրանց օգտագործման կանոններին
3. Ուսումնական հաստատությունում իրականացվում են տեղական վտանգների գնահատման և աղետների պատրաստվածության վերաբերյալ տարաբնույթ միջոցառումներ
4. Ուսումնական հաստատությունում առկա է աղետների պատրաստվածության, քաղաքացիական պաշտպանվածության պլան, և ուսումնական տարվա ընթացքում գործարկվում է պլանը, իրականացվում են վարժանքներ, վարվում է գրանցամանտյան
5. Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է փայտով ջեռուցմամբ
6. Ուսումնական հաստատության բոլոր դասասենյակներում առկա են ջեռուցում և ջեռուցման ամիսներին դասասենյակներում ջերմաստիճանը համապատասխանում է սանիտարահիգիենիկ նորմերին
7. Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է շուրջօրյա հոսող խմելու ջրով
8. Ուսումնական հաստատության ունի առանձնացված նոր կառուցված սանհանգույցներ՝ տղաների և աղջիկների համար
9. Ուսումնական հաստատության բոլոր սանհանգույցներն ապահովված են շուրջօրյա հոսող ջրով և հիգիենայի պարագաներով (օճառ, թուղթ և այլն)
10. Ուսումնական հաստատությունում առկա է ճաշարան, որը համապատասխանում է սանտարահիգիենիկ պայմաններին
11. Ուսումնական հաստատության սննդի կետում փակցված են առողջ սննդակարգի վերաբերյալ համապատասխան պաստառներ

2.4 կետի թվով 11 չափանիշների ամբողջությունը հիմք է հանդիսանում ուսումնական հաստատության ինքնավերլուծության հաշվետվության այս բաժինը կազմելու համար: Առավել ընդգրկուն և համակողմանի վերլուծություն կատարելու համար յուրաքանչյուր չափանիշին պետք է անդրադառնալ առանձին, այնուհետև՝ ընդհանրացնել դրանք: Այս բաժնի վերլուծությունը կատարելիս պետք է ոչ միայն ուսումնասիրել համապատասխան ներքին փաստաթղթերի առկայությունը և կատարել դիտարկում-փաստագրում ըստ յուրաքանչյուր չափանիշի, այլ նաև կազմել

իրավիճակի ուսումնասիրման հարցաշարեր և դրանց միջոցով կատարել հարցումներ հաստատության սովորողների, ուսուցիչների և աշխատակազմի շրջանում: Ելնելով հարցերի բնույթից՝ հարցումներ կարելի է կատարել նաև ծնողների կամ այլ շահառուների շրջանում:

Դիտարկման-փաստագրման աշխատանքների արդյունքները հաստատության գրանցամատյանում ներառելու և այնուհետև ինքնավերլուծության հաշվետվության մեջ ներկայացնելու նպատակով առաջարկվում են ստորև բերված աղյուսակները՝ ըստ առանձին չափանիշների:

Չափանիշներ 1 և 2

Աղյուսակ 10. Տվյալներ արտակարգ իրավիճակներում հաստատության անձնակազմի և սովորողների տեղեկացված լինելու մասին

Դիտարկման ամսաթիվ 13.04.2022

N	Չափանիշը	Կատարել նշում համապատասխան փաստաթղթի և գույքի առկայության մասին(գրել փաստաթղթի անվանումը և ընդունման ամսաթիվը, թվարկել առկա գույքը) Արձանագրել իրավիճակը
1.	Ուսումնական հաստատության աշխատակազմը և սովորողները տիրապետում են արտակարգ իրավիճակներում գործելու վարքականոններին	Տարվա ընթացքում զեկուցում արտակարգ իրավիճակում ճիշտ գործելու վարքականոնների մասին

Այս չափանիշների ամբողջական ներկայացման նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ և դրանց արդյունքները հակիրճ ներկայացնել ըստ հարցման մեջ ընդգրկված յուրանքանչյուր շահառու խմբի

Բոլոր աշակերտները տեղեկացված են, դրան, օգնում են դասղեկական ժամերը, աշակերտները տիրապետում են առկա անվտանգության միջոցների օգտագործման կանոններին:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Չափանիշ 3

Աղյուսակ 11. Տվյալներ տեղական վտանգների գնահատման և աղետներին պատրաստվածության ու հակազդման մեխանիզմների ուղղությամբ հաստատությունում իրականացվող միջոցառումների վերաբերյալ

Ամսաթիվը	Դասարանը	Միջոցառման անվանումը, նկարագիրը և օգտագործված	Մասնակից սովորողների և
----------	----------	---	------------------------

		<i>ուսումնական նյութերը և պարագաները</i>	<i>աշխատակիցների թիվը</i>
Տարվա ընթացքում	7-8-9-րդ	<i>Զրույց-դասախոսություն <<բնական արտակարգ իրավիճակները և դրանց կանխարգելման միջոցները>></i>	<i>8 աշակերտ, 4 աշխատակից</i>

Անցկացված միջոցառումների արդյունավետության գնահատման նպատակով ցանկալի է իրականացնել հարցումներ սովորողների և հաստատության աշխատակիցների շրջանում և դրանց արդյունքները հակիրճ ներկայացնել ըստ հարցման մեջ ընդգրկված յուրանքանչյուր շահառու խմբի:

Աշակերտները տեղեկացված են դասղեկական ժամերի և գործնական աշխատանքների միջոցով տեղական վտանգների գնահատման և աղետներին պատրաստվածության վերաբերյալ:
(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Չափանիշ 4

Ինքնավերլուծության այս մասի կարևորագույն բաղադրիչ է հաստատության քաղաքացիական պաշտպանության պլանի վերլուծությունը: Նման պլանի առկայությունը, ինչպես նաև դրանում նշված աղետներին պատրաստվածության, հակազդման իրատեսական մեխանիզմների միջոցառումների նկարագրությունը հաստատության անվտանգության և ապահովության կարևոր չափանիշներից է:

Այս չափանիշին հաստատության համապատասխանության գնահատման նպատակով առաջարկվում է լրացնել Աղյուսակ 12-ը, որի մեջ անհրաժեշտ է նշել, թե արդյոք ուսումնական հաստատությունը մշակել և հաստատել է իր քաղաքացիական պաշտպանության պլանը, ինչպես է իրագործվում այդ պլանը: Բացի այդ անհրաժեշտ է նկարագրել սովորողների և աշխատակազմի հետ տարվա ընթացքում իրականացվող այն միջոցառումների և վարժանքների մասին, որոնք բխում են քաղաքացիական պաշտպանության պլանից: Կարևոր է նաև հիշատակել, թե արդյոք դպրոցը վարում է իրականացվող վարժանքների և միջոցառումների գրանցամատյան:

Աղյուսակ 12. Տվյալներ ուսումնական հաստատության քաղաքացիական պաշտպանության պլանից բխող սովորողների և աշխատակազմի հետ տարվա ընթացքում իրականացվող միջոցառումների և վարժանքների վերաբերյալ

<i>Անսաթիվը</i>	<i>Դասարանը</i>	<i>Միջոցառման/վարժանքի անվանումը, նկարագիրը և օգտագործված պարագաներն ու ուսումնական նյութերը</i>	<i>Մասնակից սովորողների և աշխատակիցների թիվը</i>
<i>Մարտ Մայիս</i>	<i>1-9-րդ դասարաններ, Ուսուցիչներ</i>	<i>Ուսումնական հաստատության անձնակազմի տարհանումը <<Տագնապ>> ազդանշանի դեպքում</i>	<i>34 աշակերտ 11 աշխատակից</i>

Անցկացված միջոցառումների և վարժանքների արդյունավետության գնահատման նպատակով ցանկալի է իրականացնել **հարցումներ** սովորողների և աշխատակիցների շրջանում և դրանց արդյունքները հակիրճ ներկայացնել՝ ըստ հարցման մեջ ընդգրկված յուրանքանչյուր շահառու խմբի:

Աշակերտները և ուսուցիչները տեղեկացված են տարհանման պլանով հաստատված էրթուղիներին, կարիք կա ՔՊ նյութատեխնիկական բազայի նորացման:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Չափանիշներ 5-7

Չափանիշներ 5-ից 7-ը անրադառնում են հաստատության շենքի ջեռուցման պայմաններին: Դրանց հաստատության համապատասխանության գնահատման նպատակով անհրաժեշտ է կատարել դիտարկում-փաստագրում և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 13-ը: Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 13. Տվյալներ ուսումնական հաստատության շենքի ջեռուցման պայմանների մասին

Դիտարկման ամսաթիվ 20.02.2022

Ուսումնական հաստատությունն ապահովված է լոկալ ջեռուցման անվտանգ համակարգով (ընտրել այո կամ ոչ այոնակը)			
Այո		Ոչ (նկարագրել թե ինչպես է ջեռուցվում հաստատության շենքը)	
Դասասենյակները, դահլիճները, այլ սենյակները, միջանցքները և այլն	Ջեռուցման ձևը, (վառելիքի տեսակը)	Ջերմաստիճանը շրջայցի պահին	Ջեռուցման ժամերը
Դասասենյակ N1	փայտ	19°-21°	08 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Դասասենյակ N2	փայտ	19°-21°	08 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Դասասենյակ N3	փայտ	19°-21°	08 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Դասասենյակ N4	փայտ	19°-21°	08 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Դասասենյակ N5	փայտ	19°-21°	08 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Ուսուցչանոց	փայտ	19°-21°	08 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Ճաշարան	փայտ	18°-20°	08 ⁰⁰ -15 ⁰⁰

միջանցք	փայտ	18°-20°	08 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Համակարգչային, ֆիզիկա, աշխարհագրության կաբինետ N6	փայտ	19°-21°	08 ⁰⁰ -15 ⁰⁰
Քիմիա, Կենսաբանության կաբինետ N7	փայտ	19°-21°	08 ⁰⁰ -15 ⁰⁰

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Չափանիշներ 8-11

Չափանիշներ 8-ից 11-ը անրադառնում են հաստատության ջրամատակարարմանը և սանհանգույցներին, որոնց հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրման միջոցով: Ստորև բերված Աղյուսակ 14-ի լրացման միջոցով, պետք է մանրամասնել սանհանգույցների առկայությունը, դրանց վիճակը և անհրաժեշտ հիգիենայի պարագաների առկայությունը, հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքներին հարմարեցված սանհանգույցի առկայությունը և այլն: Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 14. Տվյալներ ուսումնական հաստատության ջրամատակարարման, սանհանգույցների(կոյուղացման) առկայության և դրաց վիճակի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 20.08.2022

Հաստատության ջրամատակարարումը (լրացնել համապատասխան սյունակը)						
Ապահովված է շուրջօրյա հոսող խմելու ջրով (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)		Ապահովված է հոսող խմելու ջրով, բայց ոչ շուրջօրյա		Ապահովված չէ հոսող խմելու ջրով		
Այո		Օրեկան քանի՞ ժամ է ջրամատակարարումը		(նկարագրել խնդիրը)		
Ոչ		Շուրջօրյա		(պարզաբանել ինչպե՞ս է լուծվում ջրամատակարարման հարցը)		
Հաստատության սանհանգույցները և դրանց վիճակը						
Շենքի հարկը	Սանհանգ ույցների թիվը	Աղջիկների սան-հանգույցի առկայությունը	Տղաների սան-հանգույցի առկայությունը	Հիգիենայի պարագաների առկայությունը (ընդգծել այո)	Հարմարեցվածությունը հաշմանդամություն ունեցող անձանց կարիքներին	Վերանորոգված են, թե ոչ(ընդգծել)

		թյունը(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)	(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)	կամ ոչ բառերը)	(ընդգծել այդ կամ ոչ բառերը)	այդ կամ ոչ բառերը)
Շենքից դուրս	2	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ	<u>Այո</u> Ոչ

Վերլուծել ջրամատակարարման և սանհագույցների հետ կապված վիճակն ու խնդիրները և կատարել եզրահանգումներ ու մեկնաբանություններ:

Ուսումնական հաստատությունը ունի նոր կառուցված սանհանգույցներ առանձնացված տղաների և աղջիկների համար: Առկա են հիգիենայի պարագաներ և շուրջօրյա հոսող ջուր:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Չափանիշներ 12 - 13

12 և 13 չափանիշները վերաբերում են սննդի կետի առկայությանը ուսումնական հաստատությունում: Այս չափանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրման միջոցով: Ատորն բերված Աղյուսակ 15-ի լրացման միջոցով հաստատության գրացամատյանում նախ պետք է նշել արդյոք հաստատությունն ունի գործող սննդի կետ, թե ոչ: Եթե հաստատությունը չունի գործող սննդի կետ, ապա պետք է նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողների և աշխատակիցների սննդի ապահովման խնդիրը, երբ նրանք գտնվում են հաստատությունում: Այնուհետ, պետք է մանրամասնել սննդի կետի վիճակը և հազեցվածությունը անհրաժեշտ գույքով և պարագաներով:

Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 15. Տվյալներ ուսումնական հաստատությունում սննդի կետի առկայության և սննդի կազմակերպման վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 9.03.2022

Ուսումնական հաստատությունում առկա է սննդի կետ, թե ոչ (ընտրել այդ կամ ոչ սյունակը)	
<u>Այո</u>	Ոչ (նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողների և աշխատակիցների սննդի ապահովման խնդիրը)
Ուսումնական հաստատության սննդի կետում փակցված են առողջ սննդակարգի վերաբերյալ համապատասխան պաստառներ, թե ոչ (ընտրել այդ կամ ոչ սյունակը)	
<u>Այո</u>	Ոչ

<i>Նկարագրել սննդի կետի սանիտարական վիճակը՝ ըստ հակահամաճարակային ծառայության</i>					
<i>Սննդի կետի տեսակը (բուֆետ, ճաշարան)</i>	<i>Միաժամանակ սնվելու հնարավորություն ունեցող անձնաց թիվը և տարածքը (քմ)</i>	<i>Սառը և տաք հոսող ջրի առկայությունը (ընդգծել այն կամ ոչ բառերը)</i>	<i>Լվացարանի և հիգիենայի պարագաների առկայությունը (ընդգծել այն կամ ոչ բառերը)</i>	<i>Տաք սննդի հնարավորությունը (ընդգծել այն կամ ոչ բառերը)</i>	<i>Վերանորոգված է, թե ոչ (ընդգծել այն կամ ոչ բառերը)</i>
<i>ճաշարան</i>	<i>15.60</i>	<i>Այո Ոչ</i>	<i>Այո Ոչ</i>	<i>Այո Ոչ</i>	<i>Այո Ոչ</i>

Վերլուծել սննդի կետի առկայության և դրա վիճակի հետ կապված խնդիրները և կատարել եզրահանգումներ ու առաջարկություններ:

2021-22 ուստարում <<Դպրոցական կայուն ազգային սնունդ>> ծրագրի շրջանակներում 1-4-րդ դասարանների աշակերտները օգտվել են ճաշարանից, պահպանելով սանիտարահիգիենիկ պայմանները:

Ճաշարանը կարիք ունի վերանորոգման և ժամանակակից գույքի և վերազինման կարիք:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր):

Չափանիշ 14

Չափանիշ 14-ը վերաբերում է հաստատությունում բուժկետի առկայությանը: Այս չափանիշին հաստատության համապատասխանության գնահատումը պետք է իրականացնել դիտարկում-փաստագրման միջոցով: Ստորև բերված Աղյուսակ 16-ի լրացման միջոցով հաստատության գրանցամատյանում պետք է նախ նշել արդյոք հաստատությունն ունի գործող բուժկետի կետ, թե ոչ: Եթե հաստատությունը չունի գործող բուժկետ, ապա պետք է նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողներին և աշխատակիցներին առաջին բուժօգնության տրամադրման խնդիրը: Այնուհետև պետք է մանրամասնել բուժկետի վիճակը և հազեցվածությունը անհրաժեշտ գույքով և պարագաներով:

Դիտարկման արդյունքները պետք է ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 16.Տվյալներ ուսումնական հաստատությունում բուժկետի առկայության և բուժապասարկման վիճակի վերաբերյալ

Դիտարկման ամսաթիվ 16.02.2022

<i>Ուսումնական հաստատությունում առկա է բուժկետ</i> (ընտրել այո կամ ոչ այոնակը)					
<i>Այո</i>			<i>Ոչ</i> (նկարագրել, թե ինչպես է կազմակերպվում սովորողներին և աշխատակիցներին առաջին բուժօգնության տրամադրման խնդիրը:)		
<i>Ուսումնական հաստատությունն ունի բուժաշխատող և կարող է տրամադրել առաջին բուժօգնություն (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)</i>					
<i>Այո</i>			<i>Ոչ</i>		
<i>Բուժկետի գտնվելու հարկը և տարածքը (քմ)</i>	<i>Բուժաշխատողների թիվը և նրանց պաշտոնները</i>	<i>Բուժկետում առկա գույքը</i>	<i>Բուժկետը վերանորոգված է, թե ոչ (ընդգծել այո կամ ոչ բառերը)</i>	<i>Սանիտարական վիճակը</i>	<i>Առաջին բուժօգնության միջոցների և դեղերի առկայությունը</i>

Վերլուծել բուժկետի առկայության և դրա վիճակի հետ կապված խնդիրները և կատարել եզրահանգումներ ու առաջարկություններ:

Քանի որ դպրոցը չունի բուժաշխատողի հաստիք, ուստի բուժաշխատողի պարտականությունները համատեղության կարգով կատարում է համայնքի բուժաշխատողը; Քանի որ հաստատությունում գնալով ավելանում է սովորողների թիվը, ուստի դպրոցը կարիք ունի մշտական բուժաշխատողի: 2019 թվականից առավել պահանջված է եղել բուժաշխատողի կարիքը, կապված կորոնավիրուսային համավարակի հետ՝ ամենօրյա ջերմաչափում, գրանցամատյանների վարում:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

2.5. Սոցիալական առողջության չափանիշներ

Ուսումնական հաստատության ներքին գնահատման հաշտեցման մեջ առանձին տեղ է գրավում սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր և սոցիալական առողջությանը միտված ուսումնադաստիարակչական աշխատանքները, իրականացվող ծրագրերն ու միջոցառումները և դրանց վերլուծությունը: Հաշտեցման այս կետի չափանիշների մշակման համար հիմք են հանդիսացել «Երեխայի իրավունքների մասին», «Հաշմանդամության ունեցող անձանց իրավունքների մասին» ՄՄԿ-ի կոնվենցիաները, ինչպես նաև ՀՀ համապատասխան

օրենքները՝ ներառյալ ՀՀ կրթության բնագավառը կարգավորող օրենքներն ու իրավական ակտերը, ուսումնական հաստատության կանոնադրությունը և այլն:

Սոցիալական առողջությունը նկարագրող չափանիշները բերված են ստորև *****

Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր, սոցիալական առողջությանը միտված ուսումնադաստիարակչական ծրագրեր և միջոցառումներ:

1. Ուսումնական հաստատությունում իրականացվում են ծրագրեր՝ ակոհոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման դեպքերը կանխարգելու համար
2. Ուսումնական հաստատությունում գործում են սովորողների նկատմամբ բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեպքերի բացահայտման, դրանց մասին զեկուցման, դրանց կանխարգելման և հանրային քննարկման մեխանիզմներ
3. Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է երեխայի խնամքի ու դաստիարակության, ընտանիքում ծնողական պարտականությունների նկատմամբ պատասխանատվության բարձրացման, ինչպես նաև բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման բացառման, երեխայի զարգացման համար անվտանգ միջավայրի ձևավորման հարցերի վերաբերյալ ծնողների իրազեկման միջոցառումներ
4. Ուսումնական հաստատությունը ստեղծում է ուսումնամեթոդական նյութեր և կազմակերպում է միջոցառումներ՝ ուղղված բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեմ

2.5 կետին վերաբերող օրենսդրական, նորմատիվային դաշտը ընդգրկում է և ծավալուն, ուստի այս կետի չափանիշներին անրադառնալիս անհրաժեշտ է մանրամասն ուսումնասիրել այն: Ներքին գնահատման հաշվետվության 2.5 կետը կազմելիս հաստատությունը պետք է իրականացնի ինչպես փաստաթղթերի ուսումնասիրություն, այնպես էլ դիտարկում-փաստագրումներ և հարցումներ: Հարցումների համար կազմված հարցաթերթերում և հարցաշարերում, ըստ հաստատության առանձնահատկությունների պետք է անդրադառնալ գրանցված միջադեպերին, հաստատության կողմից իրականացված ուսումնական դասընթացներին, միջոցառումներին, այնուհետև վերլուծել դրանց արդյունքները և կատարել բարելավման առաջարկներ: Որպես հարցումների գործիք կարելի է օգտագործել տարբեր սոցիալ-հոգեբանական, բուժառողջապահական հարցումների հարցաթերթեր՝ հարմարեցնելով առաջադրված նպատակներին:

Ամբողջական պատկեր ստանալու և աշխատանքների հետագա բարելավմանն ուղղված քայլեր մշակելու համար անհրաժեշտ է նաև վերլուծել հաստատության զարգացման ծրագրով, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների տարեկան պլանով, դասղեկական աշխատանքների պլաններով, աշակերտական ինքնավարության և այլ ծրագրերով նախատեսված և իրականացված միջոցառումներն ու դասընթացները:

2.5 կետի 4 չափանիշներով գնահատման համար առաջարկվում է լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 17-ը և արդյունքները ամփոփել հաստատության ներքին գնահատման հաշվետվության մեջ:

Աղյուսակ 17. Տվյալներ ուսումնական հաստատության սովորողների ֆիզիկական, հոգեկան և սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքների վերաբերյալ

Հաստատությունում գրանցված ալկոհոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործման դեպքերը տվյալ ուստարում			
Դեպքը	Ամսաթիվը	Դասարանը, սովորողը(ները)	Ձեռնարկված միջոցառումը
1.-չեն գրանցվել	-	-	-
2.-	-	-	-
3.-	-	-	-
.....			
Ալկոհոլի, ծխախոտի, թմրամիջոցների և հոգեմետ նյութերի օգտագործումն կանխարգելելու ուղղությամբ իրականացված ուսումնական ծրագրերը և միջոցառումները			
Ծրագիրը կամ միջոցառումը (նշել թեման)		Ամսաթիվը	Դասարանը
1.<<Ծխելը վնասակար է առողջությանը>>		Նոյեմբեր	6-9-րդ
Հաստատությունում գրանցված մարմնական վնասվածքների հասցնելու դեպքերը, դրանց բացահայտմանն ու կանխարգելմանն ուղղված քայլերը			
Դեպքը	Ամսաթիվը	Դասարանը	Բացահայտմանն ու կանխմանն ուղղված քայլերը
1.-չեն գրանցվել	-	-	-
2.-	-	-	-
.....			
Հաստատությունում սովորողների նկատմամբ բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեպքերի բացահայտման, դրանց մասին զեկուցման, դրանց կանխարգելման և հանրային քննարկման մեխանիզմները			
Դեպքը	Ամսաթիվ	Դասարանը, սովորողը(ները)	Բացահայտման, քննարկման մեխանիզմը, ձեռնարկված քայլերը և կանխարգելման ուղիները
1. - չեն գրանցվել	-	-	-
2. -	-	-	-

.....			
<p>Ուսումնական հաստատության կողմից երեխայի խնամքի ու դաստիարակության, ընտանիքում ծնողական պարտականությունների նկատմամբ պատասխանատվության բարձրացման, ինչպես նաև բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման բացառման, երեխային զարգացման համար անվտանգ միջավայրի ձևավորման հարցերի վերաբերյալ ծնողների իրազեկմանն ուղղված միջոցառումներ և մեխանիզմներ</p>			
Միջոցառում	<i>Ամսաթիվ</i>	<i>Մասնակիցներ ըը, դրանց թիվը</i>	<i>Առաջադրված մեխանիզմ</i>
1. <i>Ծնողական ժողովներ</i>	<i>տարվա ընթացքում</i>		Անցկացվել են գրույցներ, քննարկումներ, հանդիպումներ հոգեբանի և անչափահասների տեսուչի հետ
<p>Ուսումնական հաստատության ստեղծած ուսումնամեթոդական նյութերը և կազմակերպած միջոցառումները՝ ուղղված բռնության, ֆիզիկական կամ հոգեբանական ճնշման դեմ</p>			
<i>Դասընթացի անվանումը, միջոցառման թեման, օգտագործված ուսումնամեթոդական նյութերը</i>	<i>Ամսաթի վ</i>	<i>Դասարանը(ներ ըը)</i>	<i>Մասնակիցների թիվը</i>
1. <<Պայքար թրաֆիքինգի դեմ>> <i>գրույց</i>	<i>Տարվա ընթացքում</i>	5-9-ըը	14
.....			

Վերլուծել հաստատության սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր և սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքների արդյունավետությունը, առկա խնդիրները և կատարել եզրահանգումներ ու մեկնաբանություն:

Դպրոցում ամուր հիմքերի վրա է դրված սովորողների ֆիզիկական, հոգևոր և սոցիալական առողջությանն ուղղված աշխատանքները: Հաճախ կատարվող սեմինարների, բանավեճերի, և գրույցների միջոցով սովորողները տեղեկացված են բոլոր արատավոր երևույթների մասին և ապահովագրված են ֆիզիկական և հոգեբանական ճնշումներից: Մեր սովորողները ֆիզիկական բարձր պատրաստվածություն ունեն, ինչպես նաև նրանց միջև տիրում է նորմալ բարոյահոգեբանական մթնոլորտ:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Աղյուսակի լրացումից բացի, հաստատությունը պետք է ուսումնասիրի հիմնական շահառուների կարծիքը նշված հարցերի շուրջ իրականացնելով

հարցումներ սովորողների, ծնողների, ուսուցիչների և վարչական աշխատողների շրջանում՝ նախապես պատրաստված հարցաթերթերով: Հարցման արդյունքները հակիրճ ներկայացնել ստորև:

Հարցումներին մասնակցած անձանց գրեթե 94 %-ը հավանություն է տվել դպրոցում կազմակերպված սովորողների ֆիզիկական, հոգեկան, սոցիալական առողջությանն ու դաստիարակությանն ուղղված միջոցառումներին, դպրոցի ուսուցչական անձնակազմի կողմից կատարված աշխատանքներին և վկայել են, որ երեխաների իրավունքները դպրոցում պաշտպանված են: Դրական կարծիք են արտահայտել դպրոցի սանիտարահիգիենիկ վիճակի մասին:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Մաս 3. Ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետություն

Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման կարևորագույն մասը ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետության գնահատումն է: Վերջինս կատարվում է երկու տեսանկյունից՝ արտաքին արդյունավետության կամ, այլ կերպ ասած, կրթության որակի և ներքին **արդյունավետության** կամ առկա մարդկային, նյութական ու ֆինանսական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետության տեսանկյունից:

Նախ անհրաժեշտ է հասկանալ, թե ինչպե՞ս է սահմանվում կրթության որակը կրթական գրականության մեջ: Հարկ է նշել, որ գոյություն ունեն կրթության որակի բազմաթիվ սահմանումներ, ինչը վկայում է այդ հասկացության բարդ և բազմագործոն էության մասին: Այնուամենայնիվ, ներկայումս «կրթության որակ» հասկացության շուրջ միջազգայնորեն ձևեր է բերված համաձայնություն: Ըստ այդմ.

Կրթության որակն արդյունք է այնպիսի ուսումնառության համակարգի, որը համապատասխանում էպետական պահանջներին և սովորողներին ապահովում անհրաժեշտ գիտելիքներով, հմտություններով, արժեքային համակարգով ու որակներով՝ միաժամանակ հնարավորություն **ընձեռելով** նրանց սովորելամբողջ կյանքի ընթացում: Այլ կերպ ասած, կրթության որակն ուսումնական գործընթացի համապատասխանությունն է սահմանված նպատակներին:

«Կրթության որակը» ուսումնական գործընթացի ամբողջական արդյունքն է, ուստի ներառում է՝

• սովորողներին, ովքեր առողջ են, պատրաստ սովորելու և մասնակցելու ուսումնառության գործընթացին՝ ստանալով իրենց ընտանիքների լիակատար աջակցությունը.

• **ուսումնական** միջավայրը, որը բարեկարգ է ու անվտանգ, ապահովում է առողջության **պահպանումը**, ինչպես նաև հազեցած է անհրաժեշտ ուսումնական գույքով և ռեսուրսներով.

• կրթության բովանդակությունը, որը սահմանված է կրթության չափորոշիչներով, առարկայական ծրագրերով, ուսումնական պլաններով ու արտացոլված ուսումնամեթոդական նյութերում և ուղղված է սովորողների մոտ հիմնարար գիտելիքների, կենսական հմտությունների և արժեքների ձևավորմանը, ներառյալ առողջության պահպանման, առողջ սնուցման, ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման, գենդերային հավասարության և խաղաղության պահպանմանն ուղղված գիտելիքներն ու հմտությունները զարգացնելուն.

• որակյալ ուսուցչական կազմը, որն օգտագործում է աշակերտակենտրոն ուսուցման մեթոդներ

• հմուտ ղեկավարվող ուսումնական գործընթացը և արժանահավատ ու արդար գնահատման համակարգը, որը խթանում է սովորողների առաջադիմությունն ու նվազեցնում անհավասարությունները նրանց միջև

• ուսուցման վերջնարդյունքները, որոնք ներառում են սովորողների գիտելիքները, հմտությունները, արժեքային համակարգն ու աշխարհայացքը և ուղղված են հասարակության մեջ սովորողների դրական մասնակցությանը».²

Հաստատության ներքին գնահատման Մաս 3-ում «կրթության որակի» տեսանկյունից ներառված են սովորողներին, ուսուցման վերջնարդյունքներին, ուսուցման բովանդակությանը, ուսուցիչներին բնութագրող ցուցանիշները չափանիշները, իսկ ուսուցման միջավայրին վերաբերող ցուցանիշները ներառված են նախորդ մասում:

²Defining Quality in Education; Working Paper Series, Education Section, Programme Division, United Nations Children's Fund, New York, NY, USA, 2002

Կրթության վերջնարդյունքներին վերաբերաբերող ցուցանիշները չափանիշները բնորոշվում են առաջին հերթին սովորողների առաջադիմությամբ, ինչն էլ արտահայտվում է նրանց ընթացիկ և ամփոփիչ գնահատականներով: Մակայն սովորողների առաջադիմությանը վերաբերաբերող ցուցանիշները չափանիշները ներառում են նաև սովորողների բացակայությունները, դասարանից դասարան փոխադրվելը/նույն դասարանում մնալը, կամ ընդհանրապես կրթությունից դուրս մնալը, հաստատությունից դուրս գալը, կրկնուսույցների մոտ պարապելը, օլիմպիադաներին և մրցույթներին մասնակցությունը, նախնական (արհեստագործական), միջին և բարձրագույն մասնագիտական հաստատություններում ուսումը շարունակելը և այլն:

Կրթության որակի ցուցանիշներին չափանիշների մյուս խումբը վերաբերում է հաստատության ուսուցիչներին՝ նրանց մասնագիտական որակավորմանը, ուսուցման մեթոդներին և ուսումնական գործընթացի կազմակերպմանը:

Հաստատության ներքին արդյունավետության գնահատումը ևս կարևոր է հաստատության արդյունավետ գործելու տեսանկյունից՝ հատկապես սահմանափակ ֆինանսական և նյութական ռեսուրսների պայմաններում:

Ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետությունն անհրաժեշտ է գնահատել ինչպես տվյալ ուսումնական տարվա կտրվածքով, այնպես էլ նախորդ տարիների հետ համեմատության մեջ՝ բացահայտելով արդյունավետության ցուցանիշների փոփոխության դինամիկան:

3.1. Հաստատության սովորողների առաջադիմությունը և կարագրող ցուցանիշները հետևյալն են՝

Հաստատությունն ապահովում է սովորողների առաջխաղացումը և բարձր առաջադիմությունը.

1. սովորողների միջին տարեկան գնահատականները՝ ըստ կրթական աստիճանների,
2. գերազանց առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
3. ցածր առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,

4. ավարտման գործակիցը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
5. երկտարեցիների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
6. կրկնուսույցների մոտ պարապող սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների,
7. հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողներից նախնական(արհեստագործական)և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թիվը և տոկոսը,
8. հիմնական դպրոցը ավարտած սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ուսումը շարունակում են ավագ դպրոցներում
9. սովորողների բացակայությունների ընդհանուր թիվը ժամերով՝ ըստ կրթական աստիճանների,
10. դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թիվը և տոկոսը,
11. ուսումնական տարվա ընթացքում տվյալ ուսումնական հաստատությունից այլ հաստատություն տեղափոխված սովորողների թիվը և տոկոսը, այդ թվում՝ այլ հաստատություններ, այլ բնակավայր կամ այլ երկիր ընտանիքի տեղափոխման պատճառով,
12. ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումն ընդհատած (անավարտ թողած) սովորողների ընդհանուր թիվը, այդ թվում՝ հիվանդության, անկարողության, ընտանիքի սոցիալական վիճակի, սովորել չցանականալու և այլ պատճառներով,
13. մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաների ու մարզական, մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ,
14. մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաներին մարզական, մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթներում մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ մասնակիցների ընդհանուր **թվի համեմատ**:

1.1. կետի **ցուցանիշ1-ի** համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակներ 18-ից 20-ը:

Աղյուսակ 18. Տվյալներ սովորողների ուսումնառության արդյունքների վերաբերյալ տվյալ ուսումնական տարում

Հիմնական առարկաներ	Սովորողների թիվը			Պետական պարտադիր ³ առարկաներից տարեկան գնահատականների միջինը			4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, պետական ավարտական քննությունների միավորների միջինը		
	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.
Հայոց լեզու	7	3	0	8.5	5	0	8	4.3	0
Մաթեմատիկա	7	3	0	7.8	6	0	6.8	9.3	0
Ռուսաց լեզու		3	0		6	0		5	0
Օտար լեզու		3	0			0			0
Հայոց պատմ.		3	0		6.5	0		5	0
Կենսաբանություն		3	0		5.8	0		11.3	0
Քիմիա		3	0			0			0
Ֆիզիկա		3	0			0			0
Աշխարհագրություն		3	0			0			0
Ֆիզկուլտուրա		3	0		9.5	0		9.6	0
Ընդամենը	7	3	0	8.15	6.5	0	7.4	7.41	0

Աղյուսակ 19.Տվյալներ սովորողների ուսումնառության արդյունքների վերաբերյալ նախորդ ու.ս.տարում

Հիմնական առարկաներ	Սովորողների թիվը			Հիմնական առարկաներից տարեկան գնահատականների միջինը			4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների քննությունների միավորների միջինը		
	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ. դաս.	12-րդ. դաս.
Հայոց լեզու	3	2		7.4	5		6.6	12	
Մաթեմատիկա	3	2		7	4.8		5.6	8	
Ռուսաց լեզու		2			6.5			10	

Օտար լեզու		2							
Հայոց պատմ.		2			6.2			13	
Կենսաբանություն		2			5.8			13	
Քիմիա		2							
Աշխարհագրություն		2							
Ֆիզկուլտուրա		2			8			8	
Ընդամենը	3	2		7.2	6.05		6.1	10.7	

Աղյուսակ 20. Տվյալներ 4-րդ դասարանում գիտելիքների ստուգման և 9-րդ, 12-րդ դասարաններում պետական ավարտական քննությունների արդյունքների փոփոխության դինամիկայի վերաբերյալ

Քննական առարկաներ	Քննությունների միջին միավորների փոփոխությունը նախորդ ուսումնական տարվա նկատմամբ՝ ըստ կրթական աստիճանների					
	Քննությունների միջին միավորների աճի տոկոսը			Քննությունների միջին միավորների նվազման տոկոսը		
	4-րդ. դաս.	9-րդ.դաս.	12-րդ.դաս.	4-րդ. դաս.	9-րդ.դաս.	12-րդ.դաս.
Հայոց լեզու	1.4				1.7	
Մաթեմատիկա	1.2	1.3			1.3	
Ռուսաց լեզու						
Օտար լեզու						
Հայոց պատմ.					1.5	
Կենսաբանություն					1.7	
Աշխարհագրություն						
Քիմիա						
Ֆիզիկա						
Ֆիզկուլտուրա					1.6	
Ընդամենը						

Վերլուծել հաստատության տվորողների տարեկան միջին գնահատականների և պետական ավարտական քննությունների միջին միավորների փոփոխությունները՝ ըստ կրթական աստիճանների և հիմնական առարկաների: Կատարել եզրահանգումներ:

Տարեկան միջին գնահատականների և պետական ավարտական քննությունների որոշ առարկաների միջին միավորների նվազում է գրանցվել, որոշ առարկաների միջին միավորների աճ : Հատկապես ակնառու է 4-րդ դասարանում քննությունների միջին գնահատականի էական բարձրացում:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

3.1 կետի 2-ից 16-րդ ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված աղյուսակ 21-ը:

Աղյուսակ 21. Տվյալներ սովորողների առաջադիմության վերաբերյալ տվյալ և նախորդ 2 ուստարիների համար՝ ըստ կրթական աստիճանների

Ցուցանիշ	2019-2020 ուստարի			2020-2021 ուստարի			2021-2022 ուստարի		
	1-ից 4-րդ	5-9-րդ	10-12-րդ	1-ից 4-րդ դաս.	5-ից 9-րդ դաս.	10-ից 12-րդ դաս.	1-ից 4-րդ դաս.	5-ից 9-րդ դաս	10-ից 12-րդ դաս.
Գերազանց առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկը. տվյալ կրթական աստիճանում «9» և «10» տարեկան գնահատական ունեցող սովորողների թվի հարաբերությունը այդ կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	4 25%			4 25%			5 25%		
Ցածր առաջադիմությամբ սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկը. տվյալ կրթական աստիճանում «4», «5» և «6» տարեկան գնահատական ունեցող սովորողների թվի հարաբերությունը այդ կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	12 75 %	14 100 0 %		12 75%	14 100 %		15 75%	14 100%	
Ավարտման գործակից ըստ կրթական աստիճանների (հաշվարկ. տարրական, հիմնական և միջնակարգ	100%	100 %		100%	100 %		100%	100%	

<p>դպրոցի ավարտական դասարաններում քննություններից դրական տարեկան գնահատական ստացածների հարաբերությունը նույն դասարանների սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>									
<p>Երկտարեցիների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում երկտարեցիների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>				-	-	-			
<p>Կրկնուսույցների մոտ պարապող սովորողների թիվը և տոկոսը՝ ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում կրկնուսույցների մոտ պարապողների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>				-	-	-			
<p>Միասնական քննություններին մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից միասնական քննություններին մասնակիցների թվի հարաբերությունը շրջանավարտների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>									

<p>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</p>									
<p>Ավարտական և միասնական քննություններից անբավարար ստացած շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի նկատմամբ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից ավարտական և միասնական քննություններին անբավարար ստացածների թվի հարաբերությունը շրջանավարտների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</p>									
<p>Հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողներից նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. հիմնական դպրոցի շրջանավարտներից նախնական և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թվի հարաբերությունը 9-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>		<p>1 50%</p>			<p>2 100 %</p>			<p>3 100%</p>	

<p>Լրացնել միայն 9-րդ դասարանի համար</p>									
<p>Հիմնական դպրոցն ավարտած սովորողների թիվը և տոկոսը, որոնք ուսումը շարունակում են ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում (տոկոսի հաշվարկ. հիմնական դպրոցի շրջանավարտներից ավագ դպրոցներում կամ ավագ դասարաններում ուսումը շարունակողների թվի հարաբերությունը 9-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) Լրացնել միայն 9-րդ դասարանի համար</p>									
<p>Նախնական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունված 12-րդ դասարանի շրջանավարտների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի շրջանավարտներից նախնական և միջին մասնագիտական հաստատություններ ընդունվածների թվի հարաբերությունը 12-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</p>									
<p>Բուհեր ընդունված շրջանավարտների թիվը և տոկոսը՝ շրջանավարտների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. 12-րդ դասարանի</p>									

<p>շրջանավարտներից բուհեր ընդունվածների հարաբերությունը 12-րդ դասարանի սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p> <p>Լրացնել միայն 12-րդ դասարանի համար</p>									
<p>Սովորողների բացակայությունների թիվը ժամերով՝ ըստ կրթական աստիճանների. (հաշվարկ. հաստատության տվյալ կրթական աստիճանի բոլոր դասարանների դասամատյաններում գրանցված բացակայությունների գումարային թիվը արտահայտված ժամերով)</p>	185	89		98	102		120	30	
<p>Դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թիվը և տոկոսը ըստ կրթական աստիճանների (տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում դասարանից դասարան վաղաժամկետ փոխադրված սովորողների թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</p>				-	-	-			

Ուսումնական տարվա ընթացքում տվյալ հաստատությունից այլ հաստատություն տեղափոխված սովորողների թիվը և տոկոսը ըստ կրթական աստիճանների(տոկոսի հաշվարկ. տվյալ կրթական աստիճանում տվյալ հաստատությունից տեղափոխված սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը նույն կրթական աստիճանում սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ) այդ թվում									
- ՀՀ այլ հաստատություններ տեղափոխվածների թիվը									
- այլ երկրների ուսումնական հաստատությունների տեղափոխվածների թիվը									
Ուսումնական տարվա ընթացքում ուսումնական ընդհատած(անավարտ թողած) սովորողների ընդհանուր թիվը ըստ կրթական աստիճանների, այդ թվում									
- հիվանդության, անկարողության պատճառով									
- ընտանիքի սոցիալական վիճակի պատճառով									
- սովորել չցանականալու պատճառով									
- այլ պատճառներով									

Վերլուծել հաստատության սովորողների առաջադիմությանը վերաբերող ցուցանիշները և դրանց փոփոխությունը վերջին 3 ուս.տարիների կտրվածքով: Կատարել եզրահանգումներ սովորողների առաջադիմության բարելավման ուղղությամբ:

Ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս որ 2021-2022 ուս.տարվա ընթացքում նկատվել է սովորողների գերազանց առաջադիմության աճ:

անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

17-րդ և 18-րդ ցուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 22-ը:

Աղյուսակ 22. Տվյալներ մարզային, հանրապետական, միջազգային առարկայական օլիմպիադաներում ու մարզական, մշակութի ոլորտում ստեղծագործական և կատարողական մրցույթներին սովորողների մասնակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի
Մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. մարզային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Մարզային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը(տոկոսի հաշվարկ. մարզային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-	-	-
Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. հաստատությունից հանրապետական առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. հանրապետական առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-	-	
Միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային առարկայական օլիմպիադաների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-	-	
Միջազգային օլիմպիադաներում մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը		-	

(տոկոսի հաշվարկ. միջազգային առարկայական օլիմպիադաներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Մարզային և հանրապետական մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթների մասնակիցների թիվը և տոկոսը՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի համեմատ (տոկոսի հաշվարկ. մարզային և հանրապետական մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթների մասնակիցների թվի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)		-	
Միջազգային մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին մրցանակներ ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. միջազգային մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին մրցանակներ ստացածների թվի հարաբերությունը հաստատությունից մասնակիցների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-	-	

Վերլուծել հաստատության սովորողների առարկայական օլիմպիադաներին, ինչպես նաև մարզական ու մշակույթի ոլորտում ստեղծագործական ու կատարողական մրցույթներին մասնակցության աստիճանը, փոփոխությունների դինամիկան վերջին 3 ուստարիների կտրվածքով: Կատարել եզրահանգումներ սովորողների մասնակցության աստիճանի և արդյունքների բարելավման ուղղությամբ:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

3.2. Հաստատության ուսուցիչներին և նրանց գործունեությանը վերաբերող ցուցանիշներ

Ինչպես նշվեց վերը կրթության որակի ցուցանիշների կարևոր խումբ է հաստատության ուսուցիչների և նրանց գործունեությունը բնութագրող ցուցանիշները, որոնք բերված են ստորև:

Ուսումնական հաստատությունն ունի որակյալ ուսուցչական անձնակազմ, և ուսուցիչները տիրապետում են դասավանդման ժամանակակից մեթոդներին

1. Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը
2. ըստ մասնագիտության դասավանդող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը
3. տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը
4. գիտական կոչում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը
5. նախարարության կողմից երաշխավորված կամ այլ կազմակերպություններում վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը
6. որպես ուսուցիչ վերապատրաստող(դասախոս) վերապատրաստված և վերապատրաստման դասընթացներ վարող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը
7. ուսուցիչների միջին տարիքը
8. միջազգային ու հանրապետական պարբերականներում(ամսագրերում) հոդվածներ, մասնագիտական հրապարակումներ, ինչպես նաև դասագրքեր, մեթոդական ձեռնարկներ, գիտամանկավարժական, հեղինակային և այլ աշխատություններ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
9. դասավանդման աշակերտակենտրոն, մասնակցային, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և դրանք կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը.
10. ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ ինտերնետ, կիրառող ուսուցիչների թիվը.
11. սովորողներին համակարգիչների կիրառմամբ տնային աշխատանքներ հանձնարարող ուսուցիչների թիվը
12. ուսուցիչների բացակայությունների ընդհանուր թիվը.
13. ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունում անցկացվող ցուցադրական բաց դասերի թիվը.
14. ուսումնական տարվա ընթացքում ուսուցիչների փոխադարձ դասալսումների թիվը
15. ուսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունից դուրս անցկացվող գործնական պարապմունքների թիվը.

16. նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը,

17. նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներում մրցանակներ ստացած թիվը և տոկոսը

3.2 կետի բոլոր 17 ջուցանիշների հաշվարկի համար անհրաժեշտ է կատարել հաստատության վիճագրական տվյալների վերլուծություն և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 23-ը:

Աղյուսակ 23.Տվյալներ ուսուցչական անձնակազմի և նրանց գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022
Բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. բարձրագույն մանկավարժական որակավորում ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	9 90.9%	9 90.9%	13 92.8%
Ըստ մասնագիտության դասավանդող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. ըստ մասնագիտության դասավանդող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	9 81.8%	9 81.8%	12 85.71%
Տարակարգ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. տարակարգ ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Գիտական կոչում ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. գիտական կոչում ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-		
Նախարարության կողմից երաշխավորված կամ այլ կազմակերպություններում վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. վերջին 3 տարում վերապատրաստում անցած հաստատության	1 9.09%	2 18.18 %	14 100%

ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Որպես ուսուցիչ վերապատրաստող(դասախոս) վերապատրաստված և վերապատրաստման դասընթացներ վարող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. վերապատրաստման դասընթաց վարող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Ուսուցիչների միջին տարիքը (հաշարկ. հաստատության բոլոր ուսուցիչների տարիքների գումարի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին)	47.09	46.02	48.4
Միջազգային ու հանրապետական պարբերականներում (ամսագրերում) հոդվածներ, մասնագիտական հրապարակումներ, ինչպես նաև դասագրքեր, մեթոդական ձեռնարկներ, գիտամանկավարժական, հեղինակային և այլ աշխատություններ ունեցող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը. (տոկոսի հաշվարկ. հոդվածներ և վերը նշված մասնագիտական հրապարակումներն ունեցող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	-	-	
Դասավանդման աշակերտակենտրոն, մասնակցային, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և դրանք կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. դասավանդման աշակերտակենտրոն, ինտերակտիվ մեթոդներին տիրապետող և կիրառող հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	7 63.6%	9 81.8 %	12 85.71%
Ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում՝ ինտերնետ, կիրառող ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ, այդ թվում ինտերնետ կիրառող ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	7 63.6%	9 81.8%	12 85.71%
Սովորողներին համակարգիչների կիրառմամբ տնային աշխատանքներ հանձնարարող ուսուցիչների թիվը	1	2	3
Ուսուցիչների բացակայությունների ընդհանուր թիվը	30 օր	2 օր	20 օր

(հաշվարկ. ուստարվա ընթացքում հաստատության բոլոր ուսուցիչների բացակայած օրերի ընդհանուր թիվը)			
ՈՒս.տարվա ընթացքում հաստատությունում անցկացվող ցուցադրական բաց դասերի թիվը	12	15	18
ՈՒսումնական տարվա ընթացքում ուսուցիչների փոխադարձ դասալսումների թիվը	35	42	48
ՈՒսումնական տարվա ընթացքում հաստատությունից դուրս անցկացվող գործնական պարապմունքների թիվը,	1	1	2
Նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներին մասնակցած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը: (տոկոսի հաշվարկ. մրցույթներին մասնակցած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Նախարարության, ինչպես նաև նախարարության և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի հետ համատեղ անցկացվող մրցույթներում մրցանակներ ստացած ուսուցիչների թիվը և տոկոսը (տոկոսի հաշվարկ. մրցանակներ ստացած հաստատության ուսուցիչների թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			

Վերլուծել հաստատության ուսուցիչներին և նրանց գործունեությանը վերաբերող ցուցանիշները, դրանց փոփոխությունների դինամիկան վերջին 3 տարվա կտրվածքով և առկա խնդիրները: Կատարել եզրահանգումներ ուսուցիչների գործունեության արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ:

Հաստատության որոշ մասնագետներ աշխատում են ոչ իրենց մասնագիտությամբ ,բայց 5 և ավելի տարիներ , որի արդյունքում ոչ բարձրագույնավարտ և ոչ իրենց մասնագիտությամբ աշխատող ուսուցիչների թվաքանակը ավելացել է , որն էլ հանգեցրել է բարձրագույն որակավորում ունեցող ուսուցիչների և ոչ իրենց մասնագիտությամբ աշխատողների տոկոսային նվազման:
Պետք է ավելացնել, որ հիմնական շահառուների կարծիքների ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս,որ վերջիններս գոհ են ուսուցիչների մասնագիտական որակներից և կատարած աշխատանքներից : Վերջին 5 տարիների ընթացքում գրեթե բոլոր ուսուցիչները վերապատրաստվել են ,ավելացել են համագործակցային դասերը դասարանում և համագործակցությունը ուսուցիչների միջև: Անհրաժեշտ է ամենօրյա դասապլաններում ելնել չափորոշային պահանջներից: Գնալով ավելացնել բաց

դասերի քանակը: ՏՀՏ –ների տարեց տարի հաստատությունում ավելանալուն զուգահեռ ավելացել է նաև համակարգչային տեխնոլոգիաներին տիրապետող ուսուցիչների թիվը: Հաստատության ուսուցիչները բարձր գնահատելով իրենց առաքելությունը անհարգելի չեն բացակայում դասերից, իսկ վերը նշված բացակայությունները եղել են հիվանդության պատճառով: Գնալով ուսուցիչների միջև ավելանում է փոխադարձ դասալսումները և բաց դասերի անցկացումները ,որը դրականորեն է ազդում ուսումնական որակի բարձրացման վրա:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

3.3 Հաստատության ուսումնական միջավայրին և ծառայություններին վերաբերող ցուցանիշներ չափանիշներ

Ուսումնական միջավայրին և ծառայություններին վերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները գնահատելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել և՛ դիտարկում-փաստագրում, և՛ հարցումներ:

*Այս կետին վերաբերող չափանիշները բերված են **ստորև**:*

Ուսումնական հաստատությունում ստեղծված է որակյալ կրթական միջավայր

- 1. Ուսումնական հաստատությունն ունի գործող գրադարան, որը հազեցած է ուսումնաօժանդակ գրականությամբ, սակայն կարիք կա գույքի և սարքավորումների: Գրադարանից կանոնավոր կերպով օգտվում են սովորողները, ուսուցիչները և վարչական կազմը.*
- 2. Ուսումնական հաստատությունն ունի ուսումնական լաբորատորիաներ ու կաբինետներ, այդ թվում՝ քիմիայի, ֆիզիկայի, կենսաբանության, աշխարհագրության, համակարգչային, որոնք հազեցած են անհրաժեշտ գույքով, ուսումնական պարագաներով և ուսումնանյութական և ուսումնադիդակտիկ նյութերով:*

3.3 կետի ցուցանիշներին հաստատության համապատասխանության գնահատումն իրականացնելու նպատակով նախ անհրաժեշտ է կատարել դիտարկում-փաստագրում և արդյունքները ամփոփել ստորև Աղյուսակներ 24 և 25-ում:

Աղյուսակ 24. Տվյալներ հաստատության գրադարանի և դրա գործունեության մասին

<i>Ցուցանիշ</i>	<i>Տվյալներ</i>
<i>Գրադարանի տարածքը քմ-ով</i>	<i>14 քմ.</i>
<i>Գրադարանում համակարգիչների թիվը</i>	-
<i>Գրադարանում ինտերնետին միացված համակարգիչների թիվը</i>	-
<i>Գրադարանում կամ ընթերցասրահում նստատեղերի թիվը</i>	-
<i>Գրադարանային ֆոնդում առկա գրքերի (բացառությամբ ՀՀ ԿԳ նախարարության կողմից երաշխավորված հիմնական դասագրքերի) ընդհանուր թիվը, այդ թվում</i>	<i>211</i>
<i>-գեղարվեստական գրքերի թիվը</i>	<i>38</i>
<i>-տեղեկատվական գրքերի թիվը (բառարաններ, հանրագիտարաններ, ատլասներ և այլն)</i>	<i>47</i>
<i>-ուսումնամեթոդական գրքերի թիվը</i>	<i>76</i>
<i>-ամսագրերի թիվը</i>	<i>50</i>
<i>-այլ</i>	
<i>Վերջին անգամ գրադարանային ֆոնդի նոր գրականությամբ համալրվելու տարեթիվը</i>	-
<i>Գրադարանից միջինում ամսական օգտվողների թիվը</i>	<i>6</i>
<i>Պատասխանել այո կամ ոչ</i>	
<i>Վերանորոգված է արդյոք գրադարանը</i>	<i>Ոչ</i>
<i>Անցկացվո՞ւմ են գրադարանում դասեր և ուսումնական պարապմունքներ</i>	<i>Ոչ</i>
<i>Գրադարանավարն ունի՞ համապատասխան բարձրագույն կրթություն</i>	<i>Ոչ</i>

Վերջին 3 տարվա ընթացքում գրադարանվարն անցե՞լ է վերապատրաստում գրադարանային աշխատանքի ուղղությամբ	ոչ
Գրադարանը հանդիսանու՞մ է հանրապետության, այլ երկրների կամ կազմակերպությունների գրադարանների բաժանորդ և օգտվում է արդյոք նրանց ռեսուրսներից	ոչ
Գրադարանն ունի՞ էլեկտրոնային ռեսուրսներ, որքան	ոչ
Սովորողները կարո՞ղ են ինքնուրույն ու ազատ մոտենալ գրադարանի գրադարակներին և պահարաններին, ընտրել իրենց անհրաժեշտ գրականությունը և վերցնել այն ընթերցասրահում աշխատելու ժամանակ	ոչ
Գրադարանն ունի՞ գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագիր	այո
Գրադանավարը կարողանո՞ւմ է օգտվել գրադարանավարության հատուկ համակարգչային ծրագրից	այո

Վերլուծել հաստատության գրադարանի վիճակին, հազեցվածությանը և դրա գործունեության արդյունավետությանը վերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները, առկա խնդիրները: Կատարել եզրահանգումներ և առաջարկներ գրադարանի գործունեության բարելավման ուղղությամբ:

Գրադարանը կարիք ունի վերանորոգման, չունենք ընթերցասրահ, չունենք էլեկտրոնային ռեսուրսներ, որոնց առկայության դեպքում հնարավոր կլիներ անցկացնել գրքերի քննարկումներ , փոքրիկ բեմականացումներ՝ հեքիաթին հյուր: Եղած գրադարանային պայմաններով յուրաքանչյուր ուս. տարի անցկացվում է ընթերցանության և ասմունքի մրցույթներ :

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Աղյուսակի լրացումից բացի, գրադարանի գործունեության արդյունավետության վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվություն ստանալու և հաստատության սովորողների ու աշխատակիցների՝ գրադարանի աշխատանքից բավարարվածության աստիճանի բացահայտման, նպատակով՝ հաստատությունը

պետք է ուսումնասիրի հիմնական շահառուների կարծիքը նշված հարցերի շուրջ: Այդ նպատակով հաստատությունը պետք է իրականացնի հարցումներ սովորողների ու նրանց ծնողների, ուսուցիչների, վարչական կազմի և գրադարանի աշխատակիցների շրջանում՝ նախապես պատրաստված **հարցաթերթերով**: Հարցաթերթում ընդգրկված հարցերը կարող են լինել վերը բերված Աղյուսակ 24-ի շրջանակներում, սակայն չպետք է սահմանափակվեն դրանցով, քանի որ պետք է բացահայտեն ուսուցիչների և սովորողների բավարարվածության աստիճանը հաստատության գրադարանի պայմաններից, ընձեռած հնարավորություններից և այլն:

Հարցման արդյունքները՝ ըստ հարցման մեջ ընդգրկված յուրանքանչյուր շահառու խմբի, հակիրճ ներկայացնել ստորև:

Ելնելով շահառուների կարծիքներից հաստատության սովորողների ու աշխատակիցների վերջիններս գոհ են գրադարանի աշխատակցի աշխատանքից՝ թեև ոչ այնքան հաստատության գրադարանային պայմաններից:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Աղյուսակ 25. Տվյալներ հաստատության ուսումնական լաբորատորիաների, կաբինետների և դահլիճների վերաբերյալ

<i>Լաբորատորիաներ, կաբինետներ և դահլիճներ</i>	<i>Տարածքը (քմ)</i>	<i>Վերանորոգման կարիքը</i>	<i>Առկա գույքը, լաբորատոր սարքավորումները, պարագաները (թվարկելի հիմնականը)</i>	<i>Ուսումնա-նյութակա-ն, ուսումնա-նյութերը</i>	<i>Լրացուցիչ, գույքի, սարքավորումների, պարագաների նյութերի կարիքը</i>
<i>Ֆիզիկայի, աշխարհագրության, համակարգչային լաբորատորիա, կաբինետ</i>	26.40	<i>Կարիք ունի վերանորոգման</i>	Օպտիկայի հավաքածու	Պլակատներ,	Ամպերմետր, վոլտմետր
			Գալվանոմետր		
			Հաստատուն հոսանքի կամրջակ		
			Միկրոսկոպ		
			Էլեկտրոբաշխիչ վահան		
			Օդամղիչ		
			Տրանսֆորմատոր		
			Ճախարակ ճոճանակ		

			Գոգավոր հայելի		
			Ամպերմետր		
			Ռեոստատ		
			Նյութոնի խողովակ		
			Հարթությունը որոշող գործիք		
			Պաստառներ ֆիզիկայի		
			Անկյունաչափ դպրոցական		
			Տրանսֆորմատր քանդովի		
			Վոլտմետր լաբորատոր		
			Պահարան		
			Գլոբուս		
			Կողմնացույց		
			Հանքային ապարների նմուշների հավաքածու		
			Քարտեզ կլիմայական գոտիների		
			Ատլաս աշխարհի		
			Քարտեզներ Հայաստանի		
			Արցախի ֆիզիկական քարտեզ		
			Արցախի քաղաքական քարտեզ		
<i>Համակարգչային, Քիմիայի, կենսաբանության լաբորատորիա, կաբինետ</i>	<i>26.40</i>	<i>Կարիք ունի վերանորոգման</i>	Համակարգիչ	<i>պլակատներ</i>	<i>Էլեկտրոնային գրատախտակ</i>
			Տպիչ		<i>Քիմ. Նյութեր, քարշիչ</i>
			Բազմաֆունկցիոնալ պատճենահանման սարք		<i>պահարան, թորման սարք, կիպի ապարատ</i>
			Համակարգչի սեղան		<i>Կիպի ապարատ</i>
			Աշակերտական սեղան		<i>Էլեկտրոլիզոր</i>
			Աշակերտական աթոռ		
			Ուսուցչական սեղան		
			Ուսուցչական աթոռ		
			Պահարան		
			Հեռուստացույց		
			UPS		
			Պրոյեկտոր		
			Մանրադիտակ		

			Ջրի թորման սարք		
			<i>Մպիրտայրոց</i>		
			Մենդելևի պարբերական համակարգ		
			Պաստառ		
			Չափիչ ծավալներ		
			Լաբորատոր կալան		
			Ինդիկատոր - լակմուս		
			Սարք քիմիական փորձանոթների		
			Դպրոցական հավաքածու		
			Պահարան		
			Կախիչ		
			Միկրոսկոպ		
			Մոդել աչքի		
			Աչքի խնձորակ		
			Երիկամ		
			Ձկան կտրվածք		
			<i>Մոդեսի թաց պատրաստուկ</i>		
			Օձի կմախք		
			Առնետի թաց պատրաստուկ		
			Կարտոֆիլի ծաղկի մոդել		
			Միսեռի ծաղկի մոդել		
			Միկրոսկոպ		
			Թաց պրեպարատ - օձի զարգացումը		
			Պաստառ կենդանիների		
			Ուղեղ մեկ մասից		
			Մանրադասարան համակարգ		
			Շնչառության օրգան		
			Ականջախեցի		
			Միրտ քանդակ		
			Կոլեկցիա փայտի կեղևի նմուշների		
			Պահարան		
			Տպիչ		

			Բազմաֆունկցիոնալ պատճենահանման սարք		
			Համակարգչի սեղան		
			Աշակերտական սեղան		
			Աշակերտական աթոռ		
			Ուսուցչական սեղան		
			Ուսուցչական աթոռ		
			Պահարան		
			Հեռուստացույց		
			UPS		

Վերլուծել հաստատության ուսումնական լաբորատորիաների, կաբինետների, դահլիճների և այլնի վիճակին, հագեցվածությանը և դրանց գործունեությանարդյունավետությանը վերաբերող ցուցանիշները և չափանիշները, առկա խնդիրները: Կատարել եզրահանգումներ դրանց բարելավման ուղղությամբ:

Եթե նախորդ 2 ուստարիներին անհրաժեշտություն կար դպրոցական ծրագրում ընդգրկված փորձերի համար նյութեր և սարքավորումներ, ապա այժմ այդ խնդիրը լուծված է: Հաստատությունը ամբողջովին համալրված է և՛ գույքով, և՛ անհրաժեշտ նյութերով ու սարքավորումներով:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Աղյուսակի լրացումից բացի, լաբորատորիաների, կաբինետների, դահլիճների և այլն վիճակի ու օգտագործման արդյունավետության վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվություն ստանալու և հաստատության սովորողների ու աշխատակիցների բավարարվածության աստիճանի բացահայտման նպատակով հաստատությունը պետք է ուսումնասիրի հիմնական շահառուների կարծիքը նշված հարցերի շուրջ: Այդ նպատակով այն պետք է իրականացնի **հարցումներ** հաստատության սովորողների, նրանց ծնողների, ուսուցիչների և վարչական կազմի շրջանում՝ նախապես պատրաստված հարցաթերթերով: Հարցաթերթում ընդգրկված հարցերը կարող են լինել վերը բերված աղյուսակ 25-ի շրջանակներում, սակայն չպետք է սահմանափակվեն դրանցով: Այստեղ պետք է ներառել նաև հարցեր ուսումնադիտողական պարագաների (քարտեզներ, պլակատներ, տեսալսողական նյութեր) օգտագործման հաճախականության վերաբերյալ և պարզել, թե որքանով են ուսուցիչները ապահովված ուսումնադիտակտիկ նյութերով և ինչ աշխատանքներ են տարվում դրանց բարելավման ուղղությամբ:

Հարցման արդյունքները հակիրճ ներկայացնել ստորև:

3.4. Ուսումնական հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշներ

Բնչպես նշվեց վերը, հաստատության ներքին արդյունավետությունը բնորոշվում է իր մարդկային, նյութական ու ֆինանսական ռեսուրսների օգտագործման արդյունավետությամբ:

*Հաստատության ներքին արդյունավետությունը «հաստատության կարողությունն է՝ առանց ռեսուրսների, ժամանակի, **ֆինանսական** միջոցների և ջանքերի վատման իր գործունեությունը պատշաճ մակարդակով իրականացնելը և իր նպատակներնու խնդիրները իրագործելը»⁴: Այլ կերպ ասած՝ կրթական ծառայությունների մատուցումը արդյունավետ է, եթե առկա ռեսուրսները օգտագործում են արդյունավետ: Բարձրացնել հաստատության ներքին արդյունավետությունը ըստ էության նշանակում է՝ «բարելավել ուսումնական գործընթացի արդյունքներն առանց լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների և ռեսուրսների կամ կրճատել ծախսերը առանց ուսումնական գործընթացի վրա բացասական ազդեցություն գործելու: Հաստատության ֆինանսական կամ ներքին հարաբերական արդյունավետության հաշվարկման ամենապարզ և ընդունված ձևն այսպիսին է.*

Ներդրված ռեսուրսներ

Ներքին արդյունավետությունը = -----

Արդյունքեր

Սակայն այս պարզեցված հաշվարկի ձևը հաճախ կիրառելի չէ, քանի որ ներդրվող ռեսուրսներն ու արդյունքերը ոչ թե մեկն են, այլ բազմաթիվ և բազմատեսակ: Բացի այդ տարբեր արդյունքներ ուղղակի կախում ունեն ներդրված որոշակի ռեսուրսներից, իրականացված գործողություններից և ուրույն գործոններից: Ուստի, ներքին արդյունավետության գիտականորեն ավելի ճշգրիտ հաշվարկման համար օգտագործվում է հետևյալ բանաձևը.

⁴(«Key education indicators on social inclusion and efficiency»European Research Associates)»

Ներդրված ռեսուրսների կշռված գումար

Ներքին արդյունավետությունը = -----

Արդյունքերի կշռված գումար

Հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշներն են՝

Ուսումնական հաստատության մարդկային, ֆինանսական և նյութական ռեսուրսները տնօրինվում են արդյունավետ և հաստատությունը կարողանում է ներգրավել լրացուցիչ միջոցներ.

1. սովորող-ուսուցիչ հարաբերությունը
2. սովորող - սպասարկող-վարչական անձնակազմ հարաբերությունը
3. դասարանների միջին խտությունը
- 4.մեկ սովորողի հաշվով հաստատության տարեկան նախահաշիվը
5. ուսուցչների միջին աշխատավարձը
6. վարչական աշխատողների միջին աշխատավարձը
7. սպասարկող անձնակազմի միջին աշխատավարձը
8. հաստատության տարեկան նախահաշվում արտաբյուջետային միջոցների չափը
9. ծնողների կողմից դրամական ներդրումների տարեկան չափը
10. հովանավորչական և դրամաշնորհային միջոցների տարեկան չափը
11. աշխատավարձերի վճարման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը
- 12.կոմունալ վճարների գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը
13. նոր գույքի, այդ թվում՝ սարքավորումների ձեռքբերման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը

3.4 կետում բերված հաստատության ներքին արդյունավետության ցուցանիշների հաշվարկը կատարելու և դրանք ամփոփելու նպատակով ստորև տրվում են Աղյուսակներ 26 և 27-ը:

Աղյուսակ 26. Ուսումնական հաստատության ներքին արդյունավետության հիմնական ցուցանիշները՝ ընթացիկ և նախորդ 2 ուս.տարիների համար

Ցուցանիշներ	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի	Փոփոխությունների դինամիկան (աճ կամ նվազում)

Սովորող/ուսուցիչ հարաբերությունը (հաշվարկ.հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը ուսուցիչների ընդհանուր թվին)	2.73	2.73	2.42	նվազում
Սովորող/ սպասարկող անձնակազմ հարաբերությունը (հաշվարկ.հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը սպասարկող անձնակազմի ընդհանուր թվին)	7.5	7.5	8.5	սճ
Դասարանների միջին խտությունը (հաշվարկ.հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի հարաբերությունը կոմպլեկտավորված դասարանների ընդհանուր թվին)	6	6	6.8	սճ
Մեկ սովորողի հաշվով հաստատության տարեկան նախահաշիվը (հաշվարկ.հաստատության տարեկան բյուջեով հաստատված ամբողջ գումարի հարաբերությունը հաստատության սովորողների ընդհանուր թվին)	692	869	782	
Սպասարկող անձնակազմի միջին աշխատավարձը	405378	405378	527709	Աճ
Ուսուցիչների միջին աշխատավարձը	889322	1022501	1155433	Աճ
Վարչական աշխատողների միջին աշխատավարձը	225000	250000	250000	Աճ

Աղյուսակ 27. Տվյալներ հաստատության բյուջետային միջոցների վերաբերյալ

	2019թ	2020թ	2021թ
<i>Հաստատության տարեկան նախահաշվում արտաբյուջետային միջոցների չափը</i>	-----	-----	-----
(հաշվարկ. հաստատության տարեկան բյուջեում արտաբյուջետային միջոցների չափի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր		----	----

գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
Ծնողների կողմից դրամական ներդրումների տարեկան չափը	----- -	-----	-----
Հովանավորչական և դրամաշնորհային միջոցների տարեկան չափը <i>(հաշվարկ. ծնողների կողմից տարվա կտրվածքով կատարած ներդրումների, դրամաշնորհների և հաստատության տարեկան բյուջեում)</i>	----- ---	----- ---	----- ---
Աշխատավարձերի վճարման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը(հաշվարկ. աշխատավարձերի վճարման հողվածով՝ ներառյալ հարկերը, հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)	93,0	93.0	93,0
Կոմունալ վճարների գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը <i>(հաշվարկ. կոմունալ վճարների հողվածով հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)</i>	3	2	3
Նոր գույքի, այդ թվում՝ սարքավորումների ձեռքբերման գծով հաստատության տարեկան ծախսերի չափը <i>(հաշվարկ. գույքի ձեռքբերման հողվածով հաստատության տարեկան ծախսերի գումարի և հաստատության տարեկան բյուջեի)</i>	4	5	4

ընդհանուր գումարի հարաբերությունը՝ տոկոսային արտահայտությամբ)			
--	--	--	--

Վերլուծել հաստատության ներքին արդյունավետության հիմնական ցուցանիշների փոփոխությունների դինամիկան և կատարել եզրահանգումներ դրանց բարելավման վերաբերյալ:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր).

Քանի որ ՀՀ կառավարության համապատասխան որոշմամբ ամեն տարի նվազագույն աշխատավարձի շեմ է բարձրանում , որա շնորհիվ հաստատության թե սպասարկող անձնակազմի, և թե մանկավարժների աշխատավարձերի աճ է գրանցվել ; Քանի որ հաստատության աշակերտաթիվը գնալով ավելանում է , որի հետևանքով ավելանում է նաև դպրոցի ֆինանսավորումը , ուստի մեկ սովորողի հաշվով հաստատության տարեկան նախահաշիվը աճում է :

Մաս. 4. Ուսումնական հաստատությունում ներառական կրթության և հավասարության ապահովում

*ՀՀ Սահմանադրության հոդված 14.1.-ում ամրագրված է, որ «Բոլոր մարդիկ հավասար են օրենքի առջև. խտրականությունը, կախված սեռից, ռասայից, մաշկի գույնից, էթնիկական կամ սոցիալական ծագումից, գենետիկական հատկանիշներից, լեզվից, կրոնից, աշխարհայացքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, ազգային **փոքրամասնության** պատկանելությունից, գույքային վիճակից, ծնունդից, հաշմանդամությունից, տարիքից կամ անձնական կամ սոցիալական բնույթի այլ հանգամանքներից, արգելվում է»:*

Ներառական կրթության հիմքում ընկած է մարդկանց հավասար իրավունքների վերոնշյալ սահմանադրական դրույթը և կրթություն ստանալու մարդու հիմնարար իրավունքը, որն արտացոլված է ՀՀ Սահմանադրության հոդված 35-ում, ըստ որի.

«Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի կրթության իրավունք: Միջնակարգ կրթությունը պետական ուսումնական հաստատություններում անվճար է: Յուրաքանչյուր քաղաքացի ունի պետական ուսումնական հաստատություններում

մրցութային հիմունքներով անվճար բարձրագույն և այլ մասնագիտական կրթություն ստանալու իրավունք: Ոչ պետական ուսումնական հաստատությունների ստեղծման և գործունեության կարգը սահմանվում է օրենքով:»

Կրթություն ստանալու մարդու իրավունքն ամրագրված է նաև 1948 թվականին ընդունված ՄԱԿ-ի «Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրում» (հոդված 26), համաձայն որի.

«Յուրաքանչյուր ոք կրթության իրավունք ունի: Կրթությունը, առնվազն տարրական և հանրակրթական փուլերում, պետք է լինի անվճար: Տարրական կրթությունը պետք է լինի պարտադիր: Տեխնիկական և մասնագիտական կրթությունը պետք է հանրամատչելի լինի, իսկ բարձրագույն կրթությունը, ընդունակություններին համապատասխան, հավասարապես մատչելի բոլորի համար»:

Կրթությունը պետք է նպատակաուղղված լինի անձի լիարժեք զարգացմանը և մարդու իրավունքների ու հիմնարար գատությունների նկատմամբ հարգանքի ամրապնդմանը: Այն պետք է նպաստի բոլոր ազգերի, ռասայական և կրոնական խմբերի միջև փոխըմբռնմանը, հանդուրժողականությանն ու բարեկամությանը, է՛լ ավելի նպաստի ՄԱԿ-ի խստադատապահ գործունեությանը: Ծնողներն իրենց երեխաների համար կրթության տեսակն ընտրելու առաջնային իրավունք ունեն»:

Նույնքան կարևոր են 1989 թվականին ընդունված ՄԱԿ-ի «Երեխաների իրավունքների մասին կոնվենցիայի»>> հոդված 28-ի դրույթները երեխայի կրթության իրավունքի մասին, համաձայն որի.

«Մասնակից պետությունները ճանաչում են երեխայի կրթության իրավունքը և հավասար հնարավորությունների հիման վրա այդ իրավունքի իրականացմանն աստիճանաբար հասնելու համար նրանք, մասնավորապես.

- (ա) մտցնում են պարտադիր և անվճար տարրական կրթություն,
- (բ) խրախուսում են միջնակարգ կրթության տարբեր ձևերի, ներառյալ՝ ընդհանուր և մասնագիտական կրթության զարգացումը, ապահովում են դրանց մատչելիությունը բոլոր երեխաների համար և ձեռնարկում են այնպիսի անհրաժեշտ միջոցներ, ինչպիսիք են անվճար կրթություն տրամադրելը և կարիքի դեպքում ֆինանսական օգնություն ցույց տալը,

(գ) բոլոր համապատասխան միջոցներով ապահովում են բարձրագույն կրթության մատչելիությունը՝ ըստ յուրաքանչյուրի ընդունակությունների,

(դ) ապահովում են կրթական և մասնագիտական տեղեկատվության և ուղեցույցների մատչելիությունը բոլոր երեխաների համար,

(ե) միջոցներ են ձեռնարկում նպաստելու կանոնավոր դպրոց հաճախելուն և դպրոցը թողած սովորողների թվաքանակի նվազմանը:

Մասնակից պետությունները ձեռնարկում են բոլոր անհրաժեշտ միջոցները երաշխավորելու համար, որ դպրոցական կարգապահությունն իրականացվում է երեխայի մարդկային արժանապատվության հետ համատեղելի մեթոդներով և սույն Կոնվենցիային համապատասխան:»

Ինչպես նաև հոդված 29-ի հետևյալ դրույթները.

«Երեխայի կրթությունը պետք է ուղղված լինի.

(ա) երեխայի անհատականության, տաղանդի և մտավոր ու ֆիզիկական ունակությունների զարգացմանը՝ դրանց լրիվ ծավալով,

(բ) մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների, ինչպես նաև ՄԱԿ-ի կանոնադրության մեջ ամրագրված սկզբունքների նկատմամբ հարգանքի դաստիարակմանը,

(գ) երեխայի ծնողների, նրա մշակութային ինքնատիպության, լեզվի և արժեքների, երեխայի բնականության երկրի ազգային արժեքների, նրա ծագման երկրի և իր սեփական քաղաքակրթությունից տարբեր քաղաքակրթությունների հանդեպ հարգանքի դաստիարակմանը,

(դ) երեխային ազատ հասարակության մեջ, փոխըմբռնման, խաղաղության, հանդուրժողականության, տղամարդու և կնոջ իրավահավասարության և բոլոր ժողովուրդների, էթնիկական, ազգային և կրոնական խմբերի, ինչպես նաև բնիկ ազգաբնակչությանը պատկանող անձանց միջև բարեկամության ոգով պատասխանատու կյանքով ապրելուն նախապատրաստելը,

(ե) շրջապատող բնության նկատմամբ հարգանքի դաստիարակմանը:»

Երեխայի կրթության իրավունքը ամրագրված է նաև ՀՀ մի շարք օրենքներում, մասնավորապես՝ «Երեխայի իրավունքների մասին», «Կրթության մասին» և այլն: Մասնավորապես «Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածում ամրագրված է.

«Հայաստանի Հանրապետությունն ապահովում է կրթության իրավունք՝ անկախ ազգությունից, ռասայից, սեռից, լեզվից, դավանանքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, սոցիալական ծագումից, գույքային դրությունից կամ այլ հանգամանքներից:

Պետությունը կրթության իրավունքն ապահովում է կրթության համակարգի բնական գործառնությամբ և կրթություն ստանալու համար սոցիալ-տնտեսական պայմանների ստեղծմամբ»:

Ներառականության հարցը պետք է նախ և առաջ դիտարկվի 1990 թվականին Ջոնթիենում ընդունված «Կրթություն բոլորի համար» համաշխարհային հռչակագրի համատեքստում, որի 6 նպատակներից 2-ը հետևյալն են. համընդհանուր ընդգրկվածությունը հավասարությունը՝ որպես թիրախ:

Ներառականության սկզբունքը սահմանված է 2005 թվականին ընդունված «Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության մասին» ՀՀ օրենքում, որը կարգավորում է կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց, իրենց ընդունակություններին և կարողություններին համապատասխան, կրթություն ստանալու իրավական, կազմակերպական և ֆինանսական հիմքերը, ինչպես նաև կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության կազմակերպման բնագավառում հարաբերությունների մասնակիցների իրավունքներն ու պարտականությունները:

Համաձայն օրենքի՝ «ներառական կրթությունը՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության համար առանձնահատուկ պայմանների ապահովման միջոցով նրանց համատեղ ուսուցումն է հանրակրթական մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում՝ նման պայմանների կարիք չունեցող անձանց հետ»

Ներառական կրթության պարագայում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխան դառնում է իրավահավասար բոլոր երեխաների հետ, որը հանգեցնում է ստեղծագործական հնարավորություններով ու ինքնուրույն գործելու պատրաստ մարդու ձևավորմանը: Երեխայի ընտանիքը դադարում է խուսափել իր երեխայի միջավայրի հետ շփումից, քանի որ նույն միջավայրը հանդուրժողականությամբ է վերաբերում իր երեխային՝ ընդունելով վերջինիս

հավասար լինելու փաստը: Ընտանիքի հետ տարվող մասնագիտացված աջակցության ծառայությունները և միջավայրի վերաբերմունքը օգնում են ծնողին ավելի օգտակար լինել իր երեխային, դուրս գալ անելանելիության բարդությից և օգնել իր երեխային հաղթահարելու անհատական ուսուցման պլանը:

Ներառական կրթության պարագայում պետությունը աստիճանաբար իրականացնում է սոցիալական հավասարության ապահովման խնդրում իր դերակատարումը՝ նվազեցնում է հասարակության շերտավորումը և նպաստում նրա հոգեբանական առողջացմանը, հասնում է բյուջետային միջոցների արդյունավետ ու նպատակային բաշխմանը, քանի որ հատկացումները կատարվում են ավելի մեծ թվով երեխաների կրթությունը կազմակերպելու համար:

Ի վերջո, ներառական կրթությունը նպաստում է երկրում կրթության կազմակերպման և իրականացման մեխանիզմների արդիականացմանը՝ համաշխարհային զարգացման ժամանակակից միտումներին և մարտահրավերներին համահունչ:

Ասպիսով, ներառական կրթությունը, ենթադրում է հաստատություններում այնպիսի կրթական միջավայրի և պայմանների ստեղծում, որոնցում բոլոր երեխաները, անկախ իրենց առանձնահատուկ կրթական կարիքներից, ունեն կրթություն ստանալու հավասար հնարավորություններ: Նման միջավայրը պետք է լինի երեխաներին ներառող, կրթություն ստանալու համար արդյունավետ, երեխաների նկատմամբ բարյացկամ, նրանց առողջության համար ապահով ունևտանգ: Ներառումը ենթադրում է կրթության առավել լայն տեսլական, որն ուղղված է բոլոր սովորողների կարիքներին, ներառյալ՝

- *հաշմանդամություն ունեցող երեխաները*
- *բռնության ենթարկվող երեխաները*
- *աշխատող երեխաները*
- *փախստական կամ տեղահանված երեխաները*
- *միգրանտները*
- *ծայրահեղ չքավորության մեջ ապրող երեխաները*
- *լեզվական փոքրամասնությունները*
- *ազգային փոքրամասնությունները*

- *հակամարտությունների գոտիների երեխաները*
- *ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի և այլ հիվանդությունների հետևանքները կրող երեխաները և այլն*

Ուսումնական հաստատությունում բոլոր երեխաների մոտ պետք է ձևավորվեն այնպիսի հմտություններ, վերաբերմունք և արժեհամակարգ, ինչը նրանց թույլ կտա հաստատությունն ավարտելուց հետո, չափահաս կյանքում իրենց լիովին դրսևորել և ինքնաիրացվել:

Հավասարության սկզբունքը իր մեջ ներառում է նաև տարբեր սեռերի, ազգային փոքրամասնությունների, սոցիալական տարբեր կարգավիճակի ընտանիքների երեխաների հավասարությունը: Հայաստանի, ինչպես և ընդհանրապես ժողովրդավարական պետությունների օրենսդրությունները, ամրագրում են սեռերի հավասար իրավունքները, պարտականությունները և ազատությունները: Սեռերի հավասարության սկզբունքներն ամրագրված են ՀՀ մի շարք օրենքներում, նաև՝ ՀՀ Աշխատանքային օրենսգրքում:

Հաստատությունում ներառական կրթության և սովորողների միջև հավասարության ապահովման ինքնազնահատումն ուղղված է բացահայտելու, թե արդյոք հաստատությունն ապահովում է ակնկալվող հետևյալ արդյունքները.

- *Հաստատությունն ընդունվելու և հաստատությունում սովորելու համար ստեղծված են հավասար պայմաններ բոլոր երեխաների համար՝ անկախ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից*
- *Հաստատությունն ապահովում է բոլոր քսովորողների հավասար մասնակցություն ուսումնառության գործընթացին՝ անկախ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից*
- *Հաստատությունն ապահովում է բոլոր սովորողների համար կրթության արդյունքներին հասնելու և առաջադիմության ցանկալի մակարդակը՝ անկախ նրանց կարիքներից, կարողություններից և սոցիալական անապահովության աստիճանից:*

Ուսումնական հաստատությունում ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը նկարագրող հիմնական ցուցանիշները և չափանիշները հետևյալ են՝

- 1. ներառական կրթության զարգացումը որպես նպատակ ամրագրված հաստատության զարգացման ծրագրում*
- 2. ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովման համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ*
- 3. ուսումնական հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով օժտված տեղակալ(կամ այն պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին)*
- 4. ուսումնական հաստատության վեբ կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ*
- 5. ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքներին, հանդուրժողականությանը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր*

Ուսումնական հաստատությունում աշխատակազմն արդիականացնում է իր գիտելիքներն ու հմտությունները ներառական կրթության ոլորտում.

- 6. վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապրաստման*
- 7. ուսումնական հաստատությունն ունի ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստված և վերապատրաստող ուսուցիչներ*
- 8. վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը*

Ուսումնական հաստատությունն ունի ռեսուրսներ՝ աջակցելու կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք(ԿԱՊԿ) ունեցող երեխաների սովորելուն, և ուսումնական միջավայրը հարմարեցված է նրանց կարիքներին.

9. ուսումնական հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող **անձանց** համար ապահովված է ֆիզիկական մատչելիություն
10. ուսումնական հաստատությունն ունի ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն)
11. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներն ապահովված են դասագրքերով, գրենական պիտույքներով, հարմարանքներով, այլ պարագաներով
12. ուսումնական հաստատությունում առկա են ուսումնամեթոդական նյութեր և սարքավորումներ՝ լսողության ու տեսողության գործառույթի բացակայության կամ սահմանափակում ունեցող սովորողների համար
13. ուսումնական հաստատության դասասենյակների դասավորվածությունն այնպիսին է, որ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողները մեկուսացված չեն.
14. ուսումնական հաստատությունն ունի ռեսուրս-սենյակ՝ ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների համար.
15. ուսումնական հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվըն տոկոսը
16. ուսումնական հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ծնողների (խնամակալների) թիվը
17. ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող ֆիզիկական խոչընդոտները (թեքահարթակ, հենակ և այլն).
18. ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող սոցիալական խոչընդոտները (վերաբերմունք, կարծրատիպ):

Ուսուցիչները կարողանում են ուսումնական ծրագիրը, դասի պլանը, ուսուցանման գործընթացը հարմարեցնել ԿԱՊԿ ՈՒ երեխաների կարիքներին և մշտապես խրախուսում են նրանց.

19. անհատական ուսումնական պլանները մշակվում են համաձայն հանրակրթության պետական չափորոշիչի և առարկայական ծրագրերի՝ հաշվի առնելով սովորողների

կարիքները, ընդունակությունները, հնարավորությունները, ձեռքբերումները և առաջընթացը

20. այն ուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ

21. ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր

22. ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր երեխաների նկատմամբ՝ անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից

23. ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամերևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական նյութերում և նույնիսկ սեփական վարքագծում

ԿԱՊԿՈՒ երեխաների հավասարապես մասնակցում են դպրոցի և դասի բոլոր գործընթացներին՝ ըստ իրենց կարողությունների առավելագույն աստիճանի

24. ուսումնական հաստատության այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ունեն ԿԱՊԿՈՒ

25. ուսումնական հաստատությունից հեռացած (ուսումն անավարտ թողած) ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը

26. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների բացակայությունների տարեկան միջին թիվը՝ ժամ/սովորող

27. արտադասարանական աշխատանքների խմբակներում ներառվող և աշխատանքներին մասնակցող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը

28. ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը

Ուսումնական հաստատության սովորողները գիտակցում են ԿԱՊԿ ունեցող իրենց ընկերների նկատմամբ գոյություն ունեցող կարծրատիպերի վերացման անհրաժեշտությունը և օգնում են փոխել դրանք

29. ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված աշակերտական նախաձեռնությունների թիվը և ձևերը
30. ուսումնական հաստատության կայքում և (կամ) աշակերտական թերթում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների կամ հաշմանդամության թեմայով սովորողների կողմից պատրաստված նյութերի, հոդվածների, լուսանկարների և այլ հրապարակումների թիվը:

Ուսումնական հաստատությունում ապահովված է սեռերի և ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջև հավասարությունը

31. սեռերի հավասարության գործակիցը
32. աշակերտական խորհրդում սեռերի հավասարության գործակիցը
33. գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը գերազանց առաջադիմություն ունեցող աղջիկների թվին
34. տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող աղջիկների թվին
35. տղաների տարեկան միջին բացակայությունների թվի հարաբերությունն աղջիկների տարեկան միջին բացակայությունների թվին (ժամերով)
36. «Մաթեմատիկա», «Ֆիզիկա», «Քիմիա» և «Կենսաբանություն» առարկաներից տղաների և աղջիկների տարեկան միջին առաջադիմությունը
37. Ուսումնական հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը և տոկոսը
38. աշակերտական խորհրդի անդամ ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը
39. ուսումնական հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջին տարեկան առաջադիմությունը
40. անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը
41. անվճար սնունդ ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը
42. սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար հաստատության իրականացրած սոցիալական աջակցության ծրագրերը և դրանց թիվը

43. ուսումնական հաստատության կողմից իրականացված՝ ներառական կրթության առնչվող արտադասարանական միջոցառումների (գրույցներ, կինոնկարներ, թիմային խմբակներ, քննարկումներ, կլոր-սեղաններ, սեմինարներ, էքսկուրսիաներն այլն) թիվը՝ ըստ դասարանների

Ներառական կրթության և հավասարության ապահովումը նկարագրող հիմնական ցուցանիշներին և չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու ձևերը ներառում են և՛ փաստաթղթային ուսումնասիրություն, և՛ դիտարկում-փաստագրում, և՛ հարցումների իրականացում:

Մաս 4-ում բերված չափանիշներ 1-ից 14-ի, 17-ից 23-ի, 29-ի և 42-ի համար անհրաժեշտ է կատարել փաստաթղթային ուսումնասիրություն, դիտարկում-փաստագրում կամ **հարցումներ** և լրացնել ստորև բերված Աղյուսակ 28-ը:

Աղյուսակ 28. Հաստատությունում ներառական կրթության իրականացմանը վերաբերվող չափանիշներ

Չափանիշ	Այո	Ոչ	Մեկնաբանություն
Ներառական կրթության զարգացումը որպես նպատակ ամրագրված է ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում	այո		Հաստատության զարգացման հնգամյա ծրագիր
Ուսումնական հաստատության զարգացման ծրագրում պլանավորված են ներառական կրթության ապահովմանն ուղղված համապատասխան միջոցառումներ, այդ թվում՝ ուսուցիչների վերապատրաստումներ	այո		Սեմինարներ, զեկուցումներ, քննարկումներ, <<ներառական կրթության նշանակությունը >> թեմայով
Ուսումնական հաստատության տնօրենն ունի ներառական կրթության գործընթացի համակարգման լիազորություններով օժտված տեղակալ (կամ այլ		ոչ	Այդ լիազորությունները պատվիրված է ուսումնական գծով փոխտնօրենին

<i>պատվիրակված է տեղակալներից որևէ մեկին).</i>			
Ուսումնական հաստատության վեր կայքում գործում է ներառական կրթության բաժին՝ ընտանիքի և համայնքի հետ հետադարձ կապի հնարավորությամբ		ոչ	
<i>Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է երեխաների հավասար իրավունքներին, հանդուրժողականությանը նվիրված և նման այլ ուսումնական ծրագրեր:</i>	<i>այո</i>		Դասղեկի ժամեր, զրույց քննարկումներ 5-9-րդ դասարաններում 1-2 ժամ
<i>Վերջին 5 տարում տնօրինությունը մասնակցել է ներառական հաստատությունների կառավարման թեմայով վերապրաստման՝</i>	<i>այո</i>		<<Հույսի կամուրջ>> հասարակական կազմակերպության կողմից 2010թ-ից պարբերաբար կատարվող վերապատրաստումներ
Ուսումնական հաստատությունն ունի ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստված և վերապատրաստող ուսուցիչներ: Վերջին 5 տարում ներառական կրթության թեմաներով վերապատրաստում անցած ուսուցիչների թիվը:	<i>այո</i>		<<Հույսի կամուրջ>>ՀԿ
<i>Ուսումնական հաստատությունում ամենուրեք (դասասենյակներ, դահլիճներ, գրադարաններ և այլն) տեղաշարժման տարբեր խնդիրներ ունեցող անձնաց համար ապահովված է ֆիզիկական մատչելիություն</i>		ոչ	Հենաշարժական խնդիրներ ունեցող աշակերտ չունենք
<i>Հաստատությունն ունի ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների</i>	<i>այո</i>		Ունի ուսուցչի օգնական

<p><i>հոգեբանամանկավարժական աջակցության թիմ (հատուկ մանկավարժ, սոցիալական աշխատող, հոգեբան, ուսուցչի օգնական և այլն)</i></p>			
<p>ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներն ապահովված են դասագրքերով, գրենական պիտույքներով, հարմարանքներով, այլ պարագաներով,</p>	այո		<p><i>Ապահովված են դասարաններով և գրենական պիտույքներով</i></p>
<p>Հաստատությունում առկա են ուսումնամեթոդական նութեր և սարքավորումներ՝ լսողության և տեսողության գործառույթի բացակայություն կամ սահմանափակում ունեցող աշակերտների համար</p>		ոչ	
<p><i>Ուսումնական հաստատությունում հաղթահարված են ներառականությունը խաթարող ֆիզիկական խոչընդոտները (թեքահարթակ, հենակ և այլն)</i></p>		ոչ	<p>Հենաշարժական խնդիրներ ունեցող աշակերտներ չունենք</p>
<p><i>Ուսուցիչների թիվը, ովքեր ունեն դրական դիրքորոշում ներառական կրթության նկատմամբ</i></p>			<p>100%, 14 ուսուցիչ</p>

<p><i>Ուսուցիչները գիտակցում են ներառական կրթության վերաբերյալ կարծրատիպերի առկայությունը, դրանց վերացման անհրաժեշտությունը և ձեռնարկում են համապատասխան քայլեր</i></p>	<p><i>այո</i></p>	<p>Կարծրատիպերը գրեթե վերացված են գրույցների, քննարկումների և միջոցառումների արդյունքում</p>
<p><i>Ուսուցիչները ունեն հավասար վերաբերմունք բոլոր երեխաների նկատմամբ, անկախ նրանց միջև եղած տարբերություններից և նրանց առանձնահատուկ կարիքներից</i></p>	<p><i>այո</i></p>	<p>—</p>
<p><i>Ուսուցիչները կարողանում են հայտնաբերել կարծրատիպեր ամրապնդող վարքագիծ կամ երևույթ դասարանում, դպրոցում, ուսումնական նյութերում և նույնիսկ սեփական վարքագծում</i></p>	<p><i>այո</i></p>	<p>—</p>
<p><i>Ուսումնական հաստատությունն իրականացնում է սոցիալական աջակցության ծրագրեր սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար</i></p>	<p><i>ոչ</i></p>	
<p><i>ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներին կատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված սովորողներին ախաձեռնությունները</i></p>		<p>Հավասար մասնակցություն միջոցառումներին, շաբաթօրյակներին , արտասուսումնական աշխատանքներին</p>

Ամփոփել ներառական կրթության իրականացման ուղղությամբ հաստատության հիմնական **ցուցանիշները** և կատարել եզրահանգումներ

Ուսումնական հաստատությունում չկան ԿԱՊԿՈՒ աշակերտներ, սակայն դպրոցն ունի մանկավարժի օգնական, ով օգնում է ուսման գործընթացից հետ մնացող սովորողներին:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Մաս 4-ում բերված ծուցանիշներ 15, 16 և 24-ից 42-ի համար անհրաժեշտ է կատարել փաստաթղթային ուսումնասիրություն և փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 29-ը:

Աղյուսակ 29. Տվյալներ հաստատությունում ներառական կրթության իրականացման և հավասարության ապահովման խնդիրների վերաբերյալ

<i>Ցուցանիշ</i>	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի
<i>Հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը (ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների տոկոսը հաշվարկել ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)</i>	0	0	0
<i>Հաստատության ռեսուրս-սենյակ այցելող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ծնողների (խնամակալների) թիվը</i>	0	0	0
<i>Հաստատության այն սովորողների թիվը և տոկոսը, ովքեր ունեն ԿԱՊԿ (ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը հաշվարկել ըստ հաշմանդամության և կարիքների տիպերի՝ հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ).</i>	0	0	0
<i>Հաստատությունից հեռացած (ուսումն անավարտ թողած) ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը և տոկոսը (ուսումն անավարտ թողած ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների</i>	-	-	-

տոկոսը հաշվարկել ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)			
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների բացակայությունների տարեկան միջին թիվը՝ ժամ/սովորող	0	0	0
Արտադասարանական աշխատանքների խմբակներում ներառվող և աշխատանքներին մասնակցող ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը	0	0	0
Ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների թիվը	0	0	0
ԿԱՊԿ ունեցող սովորողներին նկատմամբ հանդուրժողականության ձևավորմանն ուղղված սովորողներին ախաձեռնությունների թիվը տվյալ ուստարում	0	0	0
Հաստատության վեր կայքում և (կամ) աշակերտական թերթում ԿԱՊԿ ունեցող սովորողների կամ հաշմանդամության թեմայով սովորողների կողմից պատրաստված նյութերի, հոդվածների, լուսանկարների, և այլ հրապարակումների թիվը	-	-	-
Սեռերի հավասարության գործակիցը (հաշվարկ. հաստատությունում սովորող աղջիկների ընդհանուր թվի հարաբերությունը տղաների ընդհանուր թվին)	15/15	16/14	18/16
Աշակերտական խորհրդում սեռերի հավասարության գործակիցը (հաշվարկ. աշակերտական խորհրդում ընդգրկված աղջիկների թվի հարաբերությունը տղաների թվին)	3/7	5/5	5/6
Գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը գերազանց տարեկան առաջադիմություն ունեցող աղջիկների թվին	2/2	2/2	3/2
Տարեկան անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող տղաների թվի հարաբերությունը տարեկան	-	-	-

անբավարար գնահատական (գնահատականներ) ունեցող աղջիկների թվին			
<i>Տղաների տարեկան միջին բացակայությունների թվի հարաբերությունը աղջիկների տարեկան միջին բացակայությունների թվին (ժամերով)</i>	154/120	80/120	120/30
«Մաթեմատիկա», «Ֆիզիկա», «Քիմիա» և «Կենսաբանություն» առարկաներից տղաների և աղջիկների տարեկան միջին առաջադիմությունը			
Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը և տոկոսը (ազգային փոքրամասնությունների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)	-	-	-
<i>Աշակերտական խորհրդի անդամ ազգային փոքրամասնությունների երեխաների թիվը</i>	-	-	-
<i>Հաստատությունում սովորող ազգային փոքրամասնությունների երեխաների միջին տարեկան առաջադիմությունը</i>	-	-	-
Անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը (անվճար դասագրքեր ստացող սովորողների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)	18/30 60%	18/30 60%	22/34 64.7%
Անվճար սնունդ ստացող սովորողների թիվը և տոկոսը (անվճար սնունդ ստացող սովորողների տոկոսը հաշվարկել հաստատության սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ)	16/30 53.3%	16/30 53.3%	20/34 58.8%
Սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողների համար հաստատության իրականացրած սոցիալական աջակցության ծրագրերի թիվը տվյալ ուստարում			

<p><i>Հաստատության կողմից իրականացվող սոցիալական աջակցության ծրագրերի թիվը</i></p>			
<p>Հաստատության կողմից իրականացված՝ ներառական կրթությանն առնչվող արտադասարանական միջոցառումների (գրույցներ, կինոնկարների դիտում, քննարկումներ, կլորսեղաններ, սեմինարներ, էքսկուրսիաներ և այլն) թիվը՝ ըստ դասարանների</p>			

Ամփոփել ներառական կրթության իրականացման և հավասարության ապահովման ուղղությամբ հաստատության հիմնական **ցուցանիշները**, վերլուծել դրանք և կատարել եզրահանգումներ:

Ներառական կրթության ծրագիրը իրականացվում է պատշաճ մակարդակով, ապահովված է հավասարության պայմաններ, նկատելի է աղջիկների թվաքանակի աճ տղաների թվաքանակի համեմատությամբ: Հետևողականորեն վերահսկվում է կատարվող աշխատանքները, որոնք տալիս են դրական արդյունք աշակերտների առաջադիմության մեջ և վարքագծում:

Յուրաքանչյուր ուսումնական տարի 5-9 դասարաններում կատարվում է 10% գեղջ:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Մաս 5. Համայնքային մասնակցություն

«Օնոդները, ընտանիքները, մանկավարժները և համայնքները միասնաբար – այս այն լավագույն համագործակցությունն է, որը կարող է ապահովել լրոր աշակերտների համար անհրաժեշտ աջակցության տրամադրումը՝ ուսման և կյանքի մեջ հաջողությունների հասնելու նպատակով:

Միջազգայնորեն տարանջատում են ծնողների, ընտանիքների, և համայնքների մասնակցության 6 ձև: Դրանք են՝

- *ծնողական և ընտանեկան խնամքը, ուշադրությունը և հոգածությունը երեխայի հանդեպ*
- *ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մշտական հաղորդակցությունը ուսումնական հաստատության հետ*
- *ծնողների, ընտանիքի և համայնքի կամավորական բնույթի գործունեությունը՝ ուղղված ուսումնական հաստատությանն օժանդակելուն*
- *աջակցությունը երեխային իր տնային աշխատանքների կատարման մեջ և սովորելու գործընթացում*
- *ծնողների, ընտանիքի և համայնքի ներգրավվածությունը ուսումնական հաստատության կողմից որոշումների կայացման գործընթացում*
- *Ուսումնական հաստատության համագործակցությունը տեղական իշխանությունների և համայնքների հետ:»⁵*

Այսպիսով ծնողների, ընտանիքի և համայնքի մասնակցությունը համարվում է ուսումնական հաստատության գործունեության բարելավման կարևոր գործոն: Մասնակցության առաջնային և կարևորագույն ձևն է՝ ծնողների և ընտանիքի կողմից երեխայի հանդեպ ուշադրությունը, հոգածությունը խնամքը, ներառյալ՝ ուսումնական հաստատություն երեխայի կանոնավոր հաճախումն ապահովելը: Կարևոր է նաև ծնողների մշտական կապը ուսումնական հաստատության հետ, ծնողական ժողովներին կանոնավոր մասնակցությունը՝ երեխայի բացակայությունների, առաջադիմության, հաջողությունների և խնդիրների վերաբերյալ տեղեկացված լինելու և նրան աջակցելու համար:

Ծնողական և ընտանեկան մասնակցության տեսանկյունից շատ կարևոր է նաև երեխայի տնային հանձնարարությունների կատարումը վերահսկելը և անհրաժեշտության դեպքում նրան աջակցելը՝ նպաստելով երեխայի մոտ սովորելու նկատմամբ սիրո և հակումների առաջացմանը: Ծնողներն իրավունք ունեն հետևել երեխայի ուսումնառությանը ուսումնական հաստատությունում, մասնակցել դասալսումներին, սակայն մեր երկրում նրանց մասնակցության այս ձևը տարածված

⁵(NEA Education Policy and Practice Department, Center for Great Public Schools, 1201 16th St., NW, Washington, D.C. 20036)

չէ և ծնողների մասնակցության աստիճանը երեխայի ուսումնաստության գործընթացին հաստատությունում հիմնականում ցածր է:

Մասնակցության ամենատարածված ձևը Հայաստանում ծնողների, ընտանիքի, և համայնքի կամավորական բնույթի գործունեությունն է՝ հաստատությանն օժանդակելու և երեխաների համար միջոցառումներ կազմակերպելու նպատակով: Ընտանիքները, ծնողները և համայնքները հաստատությանն աջակցում են նաև կամավոր դրամական ներդրումներով, աշխատանքով, գույքով կամ նյութերով, ինչպես նաև միջոցառումների կազմակերպմամբ և դրանց մասնակցությամբ:

Մասնակցության առավել մեծ աստիճանի հասնելու համար կարևոր նշանակություն ունի ծնողների, ընտանիքների և համայնքների ներգրավվածությունը ուսումնական հաստատության կողմից որոշումների կայացմանը, ինչը Հայաստանում ապահովվում է հաստատության կոլեգիալ կառավարման մարմնի՝ խորհրդի, ինստիտուտի միջոցով: Խորհրդի կազմում ներառվում են հաստատության սովորողների ծնողները, մանկավարժները, տարածքային կառավարման մարմնի, նախարարության և տեղական ինքնակառավարման մարմնի ներկայացուցիչները: Ուսումնական հաստատության կառավարմանը մասնակցում են ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհրդի անդամները՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:

Մասնակցության բարձրացման կարևոր գործոններից է հաստատության կողմից իրականացված քայլերը, որոնք ուղղված են հաստատության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ, ինչպես նաև տարբեր համայնքային կառույցների հետ համագործակցության ամրապնդմանը: Ոչ միայն համայնքը պետք է ակտիվորեն մասնակցի հաստատության գործունեությանը, այլ նաև պետք է գործի հետադարձ կապը: Հաստատությունը գործունե մասնակցություն պետք է ունենա համայնքի հիմնախնդիրների լուծմանը՝ այդ գործընթացում ներգրավելով նաև սովորողներին: Այն պետք է հանդիսանա տվյալ համայնքի կրթամշակութային կենտրոնը, լինի համայնքահեն: Հաստատության գործունեության ներքին գնահատման գործընթացը պետք է բացահայտի, թե որքանով է արդյունավետ սովորող-ծնող-հաստատություն-համայնք համագործակցությունը, որքանով է այն նպաստում կրթության որակի բարձրացմանը:

Ծնողների, ընտանիքիև համայնքի մասնակցությունընկարագրող ցուցանիշներինու չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու ձևերը ներառում են ինչպես փաստաթղթային ուսումնասիրություն, փաստագրում և դիտարկում, այնպես էլ **հարցում:**

Ստորև բերվում են սովորողների և նրանց ծնողների մասնակցության վերաբերյալ ցուցանիշները:

Ուսումնական հաստատությունում սովորողների և տնօրինության համագործակցությունը, սովորողների մասնակցությունը հաստատության գործունեությանը.

1. տնօրինությունը խթանում է սովորողների նախաձեռնությունները, օժանդակում դրանց իրագործմանը
2. սովորողների մասնակցությունն իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի վերաբերյալ տնօրինության կողմիցորոշումների ընդունմանը, նման դեպքերի թիվը և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը
3. սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները և դրանց թիվը, նախաձեռնություններին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը
4. սովորողների կողմից կազմակերպած միջոցառումները և դրանց թիվը, միջոցառումներին մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը
5. սովորողների մասնակցությունը հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը, մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը
6. իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կլոր-սեղանները, քննարկումները, դրանց թիվը, և մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը
7. սովորող-սովորող և սովորող-ուսուցիչ հարաբերությունները ուսումնական հաստատությունում:

Ուսումնական հաստատությունում գործում է ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին համապատասխան աշակերտական խորհուրդ, որի ներկայացրած առաջարկություններն ամբողջությամբ արտացոլում են սովորողների կարիքները: Ուսումնական հաստատության աշակերտական խորհուրդն իր

գործունեությունը կառուցում է փոխադարձ հարգանքի, սովորողների, ծնողների և տնօրինության փոխադարձ վստահության ու ու աջակցության մթնոլորտում, իրականացնում է հանրագուտ աշխատանք

8. աշակերտական խորհրդի նախաձեռնած քայլերն՝ ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն
9. աշակերտական խորհրդի ձեռնարկած միջոցները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով
10. աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած միջոցառումները՝ ներառյալ շաբաթօրյակները, հաստատության և դպրոցամերձ տարածքի մաքրման աշխատանքները, դրանց հաճախականությունը և մասնակից սովորողների տոկոսը
11. աշակերտական խորհրդի գործունեության համապատասխանությունը ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին

Ուսումնական հաստատության ծնողական խորհուրդը սերտ համագործակցում է տնօրինության և աշակերտական խորհրդի հետ, նպաստում սովորողների ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին

12. սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները, դրանց թիվը և ընդունված առաջարկների տոկոսը ներկայացվածի նկատմամբ
13. ծնողական խորհրդի կողմից կազմակերպված միջոցառումները (հանդեսներ, հավաքներ, երեկոյթներ, էքսկուրսիաներ, ճանաչողական այցեր և այլն) դրանց թիվը, մասնակից ծնողների թիվը և սովորողների տոկոսը
14. ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և նմանատիպ առաջարկությունները, դրանց թիվը.
15. ծնողական խորհրդի հանդիպումների հաճախականությունը և դրանց ընթացքում քննարկված հարցերի շրջանակները
16. ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցությունը, ձևերը և աջակցություն ստացող սովորողների տոկոսը

17. ծնողական և աշակերտական խորհրդների համագործակցությունը և դրա ձևերը.
18. ուսումնական հաստատության առօրյաից և տեղի ունեցող իրադարձություններից ծնողների տեղեկացվածության աստիճանը
19. ծնողների ներգրավվածությունը սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում, ներգրավվածության ձևերը և նման աշխատանքներում ընդգրկված ծնողներին տոկոսը
20. այն ծնողների տոկոսը, որոնք օգտվում են <http://www.dasaran.am>, <http://ktak.am>, <http://www.armedu.am>, <http://forum.armedu.am/>, <http://lib.armedu.am>, և այլ կրթական կայքերից, ինչպես նաև հաստատության կայքից:

Ուսումնական հաստատություննուհամայնքը համագործակցում է, և հաստատությունը վարում է ակտիվ հասարակական կյանք.

21. ուսումնական հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնանյութական բազայի համալրման և այլ աշխատանքներին համայնքի մասնակցությունը, այդ գործում կատարված ներդրումները
22. համայնքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ սովորողների տեղեկացվածությունը և նրանց մասնակցությունը համայնքի աշխատանքներին, մասնակցության ձևերը, մասնակցություն ունեցած սովորողների տոկոսը
23. ուսումնական հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված և անցկացված միջոցառումները և դրանց թիվը, մասնակից սովորողների տոկոսը և համայնքի ներկայացուցիչների թիվը
24. ուսումնական հաստատության կողմից հասարակական կազմակերպությունների հետ համատեղ իրականացված կրթական ծրագրերը, դրանց թիվը և մասնակից սովորողների թիվը՝ ըստ ծրագրերի:

Մաս 5-ում բերված ցուցանիշներ 1-ից 7 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների ու տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում-փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 30-ը:

Աղյուսակ 30. Տվյալներ հաստատության գործունեությանը սովորողների մասնակցության վերաբերյալ

<i>Ցուցանիշ</i>	<i>2019-2020 ուստարի</i>	<i>2020- 2021 ուստար ի</i>	<i>2021- 2022 ուստ արի</i>
Դեպքերի թիվը, երբ սովորողները մասնակցություն են ուեցել իրենց վերաբերող խնդրահարույց հարցերի շուրջ սնօրինության կողմից որոշումների կայացմանը	0	0	0
Սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունների թիվը	1	1	2
Սովորողների կողմից կազմակերպած միջոցառումների թիվը	2	3	5
Իրենց հուզող հարցերի վերաբերյալ սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովների, սեմինարների, կլոր-սեղանների, քննարկումների թիվը	1	2	4
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում քննարկված խնդրահարույց հարցերը և ընդունված որոշումները</i>	<i>Ամսաթիվ</i>		
<i>1.---</i>	-		
<i>2.---</i>	-		
<i>....</i>	-		
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների կողմից առաջարկված նոր նախաձեռնությունները</i>	<i>Ամսաթիվ</i>		
<i>1. Ծառատունկ</i>	<i>ապրիլ</i>	<i>55%</i>	

2.Շաբաթօրյակներ	<i>ընթացքում</i>	100%
3. Կանաչապատման աշխատանքներ	<i>ընթացքում</i>	75%
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների կողմից կազմակերպված միջոցառումները</i>	<i>Ամսաթիվ</i>	
1.Անկախության օր	<i>21.09</i>	40%
2.Տարեմուտի միջոցառում	<i>դեկտեմբեր</i>	85%
3.Բանակի օր	<i>հունվար</i>	70%
4.Մայրության տոն	<i>մարտ</i>	100%
5.Եղեռն	<i>ապրիլ</i>	100%
6.Մայիսյան եռատոն	<i>մայիս</i>	100%
7,Սարդարապատ <i>Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության ներքին կարգապահական կանոնների մշակմանը սովորողների մասնակցության դեպքերը</i>	<i>մայիս</i>	35%
1.Դպրոցի շրջակայքի մաքրության պահպանում	<i>ընթացքում</i>	100%
2.Դպրոցական գույքի պահպանում	<i>ընթացքում</i>	100%
3.Դպրոցի և ընտանիքի կապի ամրապնդում	<i>ընթացքում</i>	100%
4.Դպրոցի սանիտարահիգիենիկ պայմանների պահպանում	<i>Ընթացքում</i>	100%
5. Ներքին կարգապահական կանոնների քննարկում		56%

աշակերտական կումիտեի նիստում և աշակերտական ընդհանուր ժողովում	<i>Մեպտեմբեր</i>	
<i>Թվարկել վերջին 3 տարում սովորողների կողմից կազմակերպված համաժողովները, սեմինարները, կլոբ-սեղանները, քննարկումները, նշել դրանց թեմաները</i>	<i>Ամսաթիվ</i>	
<i>1.<<Երեխայի իրավունքների պաշտպանություն>> քննարկում</i>	<i>ընթացքում</i>	<i>42%</i>
<i>2.Ծնողագուրկ և օգնության կարիք ունեցող երեխաների հաշվառում և օգնության ցուցաբերում</i>	<i>ընթացքում</i>	<i>20%</i>

Ամփոփել սովորողների մասնակցության վերաբերյալ հաստատության հիմնական **ցուցանիշները**, վերլուծել դրանք և կատարել եզրահանգումներ ու դրանց բարելավման վերաբերյալ:

Աշակերտների ակտիվությունը բարձր է, ներդրողական հարցերի քննարկման ժամանակ, հաշվի է առնվում յուրաքանչյուր կարծիք:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Մաս 5-ում բերված չափանիշներ 8-ից 11-ի համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների և տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում-փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 31-ը:

Աղյուսակ 31. Տվյալներ հաստատության աշակերտական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ

<i>Ցուցանիշ</i>			
Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած քայլերն ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.			
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած քայլերն ուղղված ուսման մեջ կամ այլ հարցերում խնդիրներ ունեցող սովորողներին աջակցելուն.</i>	<i>Ամսաթիվ</i>	<i>Աջակցություն ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ</i>	<i>Մեկնաբանություն</i>
<i>2.Խրախուսման միջոցներ</i>	<i>ընթացքում</i>	<i>14%</i>	
<i>3,Զրույցների անցկացում</i>	<i>ընթացքում</i>	<i>36 %</i>	
<i>Աշակերտական խորհրդի ձեռնարկած միջոցները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով</i>			
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից ձեռնարկած միջոցները՝ սովորողների միջև ծագած վեճերին և խնդիրներին լուծում տալու նպատակով</i>	<i>Ամսաթիվ</i>	<i>Աջակցություն ստացած սովորողների թիվը և տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ</i>	<i>Մեկնաբանություն</i>
.....			

<p>Աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած միջոցառումները՝ ներառյալ շաբաթօրյակները, հաստատության և դպրոցամերձ տարածքի մաքրման աշխատանքները, դրանց հաճախականությունը և մասնակից սովորողներիտոկոսը</p>			
<p>Նկարագրել վերջին 3 տարում աշակերտական խորհրդի կողմից նախաձեռնած վերոնշյալ միջոցառումները</p>	<p><i>Ամսաթիվ</i></p>	<p><i>Մասնակից սովորողների տոկոսը՝ սովորողների ընդհանուր թվի նկատմամբ</i></p>	<p><i>Մեկնաբանություն</i></p>
<p>1.Շաբաթօրյակներ (գյուղական)</p>	<p><i>Ընթացքում</i></p>	<p>98%</p>	
<p>2.Դպրոցամերձ տարածքի մաքրում</p>	<p><i>Ընթացքում</i></p>	<p>96%</p>	<p>Նմանատիպաշխատանքները աշակերտների մեջ ձևավորում են սերաշխատանքի հանդեպ, հոգատարություն և սեփական շրջապատի բնության նկատմամբ: Այդ աշխատանքները նաև մտերմացնում են աշակերտներին</p>
<p><i>Նկարագրել աշակերտական խորհրդի գործունեության սկզբունքները և ձևերը՝ համապատասխանությունը ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին</i></p>			
<p>ԱԽ ինքնուրույն ձևավորված մարմին է, ունի իր կանոնադրությունը, ընդունում է ինքնուրույն որոշումներ, նախագահը ընտրվում է փակ գաղտնի քվեարկությամբ, հաշվետու է աշակերտական ընդհանուր ժողովի առջև, անմիջական մասնակցություն է ունենում</p>			

դպրոցի կառավարմանը, խորհրդակցական մարմինների առջև հարց է բարձրացնում իրենց հուզող հարցերի շուրջ: Խորհուրդը ձևավորվում և իր գործունեությունը ծավալում է ինքնավարության և ժողովրդավարության սկզբունքներով:

Ամփոփել հաստատության աշակերտական խորհրդի գործունեության ցուցանիշները և չափանիշները, վերլուծել դրանք և կատարել եզրահանգումներ դրանց բարելավման վերաբերյալ:

Մեծացնել աշակերտական խորհուրդների անդամների թիվը, որը կխթանի գործունեության բարելավմանը: Աշակերտական խորհրդի անդամները աշխատում են ակտիվ մասնակցություն ունենալ արտադպրոցական և արտադասարանական միջոցառումներին, իրենց հետ ընդգրկելով նաև մյուս դպրոցականներին և փորձում են ամեն ինչ անել իրենց առօրյան արդյունավետ և հետաքրքիր դարձնելու համար:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Մաս 5-ում բերված 12-ից 20 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների և տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում/փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 32-ը:

Աղյուսակ 32 Տվյալներ հաստատության ծնողական խորհրդի գործունեության վերաբերյալ

Ցուցանիշ	2019-2020 ուստարի	2020-2021 ուստարի	2021-2022 ուստարի
Մովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունների թիվը և ընդունված առաջարկների տոկոսը ներկայացվածի նկատմամբ.	-	-	-
Ծնողական խորհրդի կողմից տվյալ ուս.տարում կազմակերպված միջոցառումների հանդեսների, հավաքների, երեկոյթների, էքսկուրսիաների, ճանաչողական այցերի, ժողովների և այլնի թիվը	1	1	2
Ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու և նմանատիպ առաջարկների թիվը	-	-	-

Ծնողական խորհրդի հանդիպումների հաճախականությունը՝ դրանց թիվը 1 ուս.տարվա ընթացքում	4	5	8
Ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից աջակցություն ստացող սովորողների տոկոսը տվյալ ուստարում	-		-
Սովորողների արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներում ներառված ծնողների տոկոսը.			
Ծնողների տոկոսը, որոնք օգտվում են http://www.dasaran.am , http://ktak.am , http://www.armedu.am , http://forum.armedu.am/ , http://lib.armedu.am , emis.am և այլ կրթական կայքերից, ինչպես նաև հաստատության	98%	80%	93%
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում սովորողների ուսումնադաստիարակչական գործընթացի վերաբերյալ ծնողական խորհրդի կողմից տնօրինությանը ներկայացրած առաջարկությունները</i>	<i>Ամսաթիվ</i>		
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից կազմակերպված միջոցառումները</i>	<i>Ամսաթիվ</i>		
1. Էքսկուրսիաների և արշավների կազմակերպում	<i>ընթացքում</i>	30 98%	
2. Հանդեսների կազմակերպում	<i>ընթացքում</i>	30 98%	
...			
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից ուսուցիչներին խրախուսելու, նրանց նկատմամբ կարգապահական կամ այլ տույժեր կիրառելու վերաբերյալ և նմանատիպ առաջարկությունները</i>	<i>Ամսաթիվ</i>	<i>Մեկնաբանություններ</i>	
1.--	-	-	
2.--	-	-	
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի հանդիպումների ընթացքում քննարկված հարցերը</i>	<i>Ամսաթիվ</i>		
1. Գարգապահական	<i>ընթացքում</i>		
2.1-4-րդ դասարանների սննդի ճիշտ կազմակերպում	<i>ընթացքում</i>		
....			
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում ծնողական խորհրդի կողմից հաստատության ծնողագուրկ և սոցիալապես անապահով ընտանիքներից սովորողներին տրամադարվող աջակցության դեպքերը և դրանց ձևերը</i>	<i>Ամսաթիվ</i>	<i>Մեկնաբանություններ</i>	
1.-	-	-	
2.-	-	-	
.....			
<i>Նկարագրել արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքները, որոնց մեջ վերջին 3 տարում ծնողները ներգրավված են եղել</i>	<i>Ծնողների մասնակցության ձևերը և մասնակից ծնողների թիվը</i>		

1. Ծառատունկ, խմբային	6	
2. Շաբաթօրյակներ	-	
3. Էքսկուրսիաներ	6	
Կայքը	Ամսաթիվ	
1. www.dasaran.am , ktak.am , armedu.am , lib.armedu.am , emis.am	ընթացքում	
2. edu.am , aniedu.am , atc.am , emis.am	ընթացքում	
.....		

Ամփոփել հաստատության ծնողական խորհրդի գործունեության ցուցանիշները և չափանիշները և կատարել եզրահանգումներ ու առաջարկություններ դրանց բարելավման վերաբերյալ:

Ծնողական խորհուրդը բարեխղճորեն կատարում է իր առջև դրված բոլոր խնդիրները, ակտիվորեն մասնակցում է կատարվող միջոցառումներին, և հանդես գալիս նոր առաջարկություններով: Ծնող-դպրոց հարաբերություններում առկա է ամուր կապ, ապահովված է ծնողների ընդգրկվածությունը ներդպրոցական աշխատանքներին, ծնողները տեղեկացված են դպրոցում կազմակերպվող բոլոր միջոցառումների մասին: Ուսումնասիրելով ծնողական խորհրդի կողմից կատարված աշխատանքները և ընդհանրացնելով վերը նշված դիտարկումները կարելի է եզրակացնել, որ դպրոց-ծնող հարաբերությունները գտնվում են լավ վիճակում:

անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր)

Մաս 5-ում բերված 21-ից 24 ցուցանիշների համար անհրաժեշտ է կատարել տվյալների և տեղեկատվության հավաքագրում, փաստաթղթային ուսումնասիրություն կամ դիտարկում-փաստագրում, այնուհետ լրացնել ստորև Աղյուսակ 33-ը:

Աղյուսակ 33. Տվյալներ հաստատության և համայնքի համագործակցության վերաբերյալ

Ցուցանիշ			
Ուսումնական հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնանյութական բազայի համալրման աշխատանքներին համայնքի մասնակացությունը, մասնակցության ձևը և այդ գործում կատարված ներդրումները.			
Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության շենքային պայմանների բարելավման, տարածքի բարեկարգման, ուսումնանյութական բազայի	Ամսաթիվ	Ներդրման չափը	Մեկնաբանություն

<i>համալրմանն այլ աշխատանքներին համայնքի մասնակցության դեպքերը, մասնակցության ձևերը</i>			
....			
Նկարագրել համայնքային հիմնախնդիրների վերաբերյալ սովորողների տեղեկացվածության աստիճանը			
Սովորողները տեղեկացված են համայնքի հիմնախնդիրներին՝ խմելու ջրի, ճանապարհների, համայնքային կենտրոնի բացակայության:			
Ուսումնական հաստատության մասնակցությունը համայնքի աշխատանքներին, մասնակցության ձևերը			
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության համայնքի աշխատանքներին մասնակցության դեպքերը և դրանց ձևերը</i>	<i>Ամսաթիվ</i>	<i>Մասնակից սովորողների և աշխատողների տոկոսը</i>	<i>Մեկնաբանություն</i>
1. Շաբաթօրյակներ	2019թ	100%	
2. Շաբաթօրյակներ	2020թ	100%	
3. Շաբաթօրյակներ	2021թ	100%	
Ուսումնական հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված միջոցառումները.			
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատության կողմից համայնքի բնակիչների համար կազմակերպված միջոցառումները, նշել դրանց թիվը</i>	<i>Ամսաթիվ</i>	<i>Մասնակից սովորողների ու աշխատողների տոկոսը և համայնքի բնակիչների թիվը</i>	<i>Մեկնաբանություն</i>
1. Հաղթանակի օր	09.05	60%	
2. Անկախության օր	21.09	70%	
4. Բանակի օր	28.01	90%	
Համայնքի բնակիչները օգտվում են հաստատության մարզադահլիճից, ինտերնետից, գրադարանից և այլ հնարավորություններից			
<i>Նկարագրել, թե հաստատության ինչպիսիճառայություններից են օգտվում համայնքի բնակիչները</i>	<i>Հաճախականությունը՝ ամսական կամ տարեկան կտրվածքով</i>	<i>Օգտվող բնակիչների թիվը</i>	<i>Մեկնաբանություն</i>
Ուսումնական հաստատության կողմից հասարակական կազմակերպությունների (ՀԿ) հետ համատեղ իրականացված կրթական ծրագրերը, դրանց թիվը և մասնակից սովորողների թիվը՝ ըստ ծրագրերի			
<i>Նկարագրել վերջին 3 տարում հաստատությանը և ՀԿ-ների համատեղ իրականացված կրթական բոլոր ծրագրերը</i>	<i>Ծրագրի տևողությունը</i>	<i>ՀԿ –ի անվանումը</i>	<i>Մասնակից սովորողների թիվը</i>

Ամփոփել հաստատության և համայնքի համագործակցության ցուցանիշները, վերլուծել դրանք և կատարել եզրահանգումներ դրանց բարելավման վերաբերյալ

Հաստատությունը և համայնքը համագործակցության բարձր ցուցանիշներ են դրսևորում. որը տալիս է իր դրական արդյունքները, կրթության և մշակույթի որակի զարգացմանը և բարելավմանը շատ հարցերի լուծումներ տրվում են համատեղ ուժերով: Դպրոցն ապահովում է իր աշխատանքների թափանցիկությունը, որպեսզի համայնքի անդամները տեղեկացված լինեն դպրոցի ներքին անցուղարձին:

(անհրաժեշտության դեպքում ավելացնել լրացուցիչ տողեր):

Մաս 5-ի 7-րդ, 11-րդ, 17-րդ, 18-րդ և 22-րդ չափանիշներին հաստատության համապատասխանությունը գնահատելու համար և վերը բերված աղյուսակներում դրանց արդյունքները նկարագրելու համար անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ շահառու խմբերի շրջանում:

Մաս 6. Հաստատության հիմնախնդիրները, դրանց հաղթահարման ուղիները

Այս մասում հաստատությունը պետք է ամփոփի նախորդ (1-ից 5-րդ) մասերում կատարված մանրամասն ինքնավերլուծությունը՝ ընդհանրացնելով իր ուժեղ և թույլ կողմերը (հիմնախնդիրները) և նշելով հաստատության հնարավորություններն (հեռանկարները) ու հնարավոր վտանգները (ոհսկերը): Այլ կերպ ասած հաստատությունը պետք է կատարի ՈԻԹՀՎ վերլուծություն՝ ուժեղ կողմեր, թույլ կողմեր, հնարավորություններ և վտանգներ (SWOT Analysis-Strengths, Weaknesses, Opportunities, and Threads):

ՈԻԹՀՎ վերլուծությունը գործիք է, որը հնարավորություն է ընձեռում ղեկավարությանը, ուսուցիչներին և մյուս աշխատակիցներին միասնաբար վերլուծել և հասկանալ հաստատության գործունեության ուժեղ ու թույլ կողմերը, արդյունավետ կամ ոչ արդյունավետ գործառույթները, ինչպես նաև հեռանկարները՝ ռազմավարական զարգացման ծրագրի մշակման նպատակով: Այն նաև անհրաժեշտ գործիք է առկա հիմնախնդիրների ու մարտահրավերների և դրանց լուծման ուղիների համակարգված ձևակերպման համար: Ըստ էության ՈԻԹՀՎ վերլուծությունը

հաստատության կողմից կարող է կիրառվել ցանկացած պլանավորման, այդ թվում՝ ֆինանսական կամ ապագայի համար որոշումների կայացման գործընթացներում:

Սահմանումներ՝

- *ուժեղ կողմեր՝ գործոններ, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ ունեն դրական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա և նպաստել դրանց իրականացմանը*
- *թույլ կողմեր՝ գործոններ, որոնք ունեն կամ կարող են ունենալ բացասական ազդեցություն հաստատության նպատակների իրագործման վրա և խոչընդոտել դրանց իրականացումը*
- *հնարավորություններ՝ այնպիսի արտաքին գործոններ, որոնք կարող են դրական ազդեցություն ունենալ հաստատության նպատակների իրագործման վրա, սակայն նախկինում հաշվի չեն առնվել*
- *վտանգներ՝ արտաքին գործոններ, որոնք կարող են բացասական ազդեցություն ունենալ հաստատության նպատակների իրագործման վրա կամ դարձնել դրանք անհասանելի:*

Ցանկացած պլանավորման գործընթացից կամ վերլուծության անցկացումից առաջ հաստատությունը պետք է հստակ սահմանի իր տեսլականը և նպատակները՝ ի՞նչ նվաճումներ ու ձեռքբերումներ պետք է ունենա հաստատությունը և ի՞նչ հիմնախնդիրներ այն պետք է լուծի: Հաստատությունը պետք համոզված լինի, որ նախանշված նպատակները ընդհանուր են բոլոր շահառուների համար՝ հաստատության վարչական կազմի, ուսուցիչների, սովորողների, ծնողների և այլն:

ՈՒԹՀՎ վերլուծությունն իրականացվում է մի քանի փուլով՝

1. *նպատակների համատեղ սահմանում*
2. *ամբողջական տվյալների ու տեղեկատվության հավաքն գրառում*
3. *տեղեկատվության համապարփակ վերլուծություն և համակարգում՝ ըստ ՈՒԹՀՎ վերք նշված 4 ուղղությունների (ուժեղ կողմեր, թույլ կողմեր, հնարավորություններ և վտանգներ)*
4. *առաջնահերթությունների որոշում՝ շարժվելով ամենակարևոր նպատակներից և առաջնային խնդիրներից դեպի ավելի քիչ կարևորները և հուսափելով ոչ*

իրատեսական, խիստ հավակնոտ նպատակադրումներիցու դրաց անորոշ ձևակերպումներից:

«Կարևոր է չանտեսել թույլ **կողմերը**, առկա հիմնախնդիրները և չթերագնահատել վտանգները, քանի որ դրանք վաղ թե ուշ կհիշեցնեն իրենց մասին, ընդ որում այն ժամանակ, երբ կպատճառեն առավելագույն վնասը: Այս վերլուծության նպատակն է ոչ թե անմիջապես վտանգների հաղթահարման ուղղությամբ անհնարին քայլեր ձեռնարկել, այլ մշտապես ունենալ դրանք տեսադաշտում և հնարավորության սահմաններում փորձել խուսափել դրանցից: Որոշակի առումով վտանգների գնահատումը և հաղթահարումը կապված է ռիսկի գործոնի հետ»: (2010, Մայք Մորիսոն).

Այսպիսով, նախորդ 1-ից 5-րդ մասերում սահմանված ցուցանիշներինն չափանիշներին հաստատության համապատասխանությանմանրամասն ինքնավերլուծության հիման վրա անհրաժեշտ է սահմանել՝

- *հաստատության առաքելությունը՝ նպատակը, որն անփոփոխ է տվյալ ժամանակահատվածի համար (միջնաժամկետկամ երկարաժամկետ).*
- *հաստատության առաջնահերթ նպատակները տվյալ ժամանակահատվածի համար (միջնաժամկետ կամ երկարաժամկետ)*
- *որոշել նպատակներից բխող խնդիրները և միջոցառումները:*

Այնուհետ առաջարկվում է լրացնել ՈւԹՀՎ վերլուծության ստորև բերված Աղյուսակ 34-ը

Աղյուսակ 34. ՈւԹՀՎ վերլուծության

Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
<p>1. Աշխատակազմի գործունեության ուժեղ կողմեր՝ տարանջատել վարչական, ուսումնաօժանդակ և ուսուցչական կազմը</p>	<p>1. Աշխատակազմի գործունեության թույլ կողմեր՝ տարանջատել վարչական, ուսումնաօժանդակ և ուսուցչական կազմը</p>

<ul style="list-style-type: none"> • վարչական -Նախաձեռնող են , գիտեն օրենսդրությունը, հանրակրթության մասին օրենքը: Ներդպրոցական վերահսկողություն, հետևողականություն պարտականությունների կատարման հարցում: • վարչական կազմի միջև աշխատանքի բաժանում • արհեստավարժ գործին նվիրված վարչական աշխատողներ, • Վարչական կազմի կողմից կառավարման ժողովրդավարական ոճ • ուսումնաօժանդակ – Պարտաճանաչություն, • կարգապահություն և պահանջկոտություն աշխատանքի մեջ • ուսուցչական- աշակերտակերտրոն ուսուցում • գիտելիքների հարուստ պաշար, • մեկ միասնական նպատակ՝ նպաստել աշակերտների գիտելիքների հարստացմանը 	<ul style="list-style-type: none"> • վարչական կազմի թվի կրճատման պատճառով ավելորդ ծանրաբերոնվածության առաջացում • ուսումնաօժանդակ կազմ- ինքնակրթության,ինքնազարգացման պակաս • ուսուցչական - ուսուցիչ-ծնող ոչ ուժեղ կապը <p>2.Սովորողների ուսումնառության և այլ գործունեության թույլ կողմեր</p> <ul style="list-style-type: none"> • .Ընթերցասիրության պակաս • .ներհամայնքային կյանքին ոչ ակտիվ մասնակցություն • Սովորողների ընդգրկվածությունը գյուղատնտեսական աշխատանքներում <p>3. Ծնողների, համայնքի, կառավարման խորհուրդի, այլ մարմինների գործունեության թույլ կողմեր</p> <ul style="list-style-type: none"> • Որոշ ծնողների անտարբերությունը երեխաների ուսման որակի նկատմամբ • Կառավարման խորհրդի թույլ կողմերից է դոնոր կազմակորպություններից դպրոցի
---	--

<p>2.Սովորողների ուսումնառության և այլ գործունեության ուժեղ կողմեր</p> <ul style="list-style-type: none"> • Մոտիվացիան բարձր է • Կրթական մակարդակը բարձր է • Ակտիվություն • նպատակաալացություն, • նորը ընկալելու ցանկություն <p>3. Ծնողների, համայնքի, կառավարման խորհուրդի, այլ մարմինների գործունեության ուժեղ կողմեր</p> <ul style="list-style-type: none"> • Որոշումների միասնականություն • Միջոցառումներին ակտիվ մասնակցություն • Նախաձեռնողականություն <p>4.Ռեսուրսներով ապահովվածությունը</p> <ul style="list-style-type: none"> • Աշակերտական գույք • համակարգիչներ • կահավորված որոշ սենյակներ • շուրջօրյա ջրամատակարարում <p>5. Նոր նախաձեռնությունների ուղղությամբ հաջողությունները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Նախակրթարանի առկայություն 	<p>կարիքների համար գումարներ չհայթայթելը</p> <p>4.Ռեսուրսներով ապահովվածության խնդիրները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Լաբորատոր սարքավորումների պակաս • Դիդակտիկ նյութերի պակաս • Մարզական գույքի պակաս • Հակազագների պակաս • Շուրջօրյա ջեռուցման բացակայություն <p>5. Նոր նախաձեռնությունների ուղղությամբ թույլ կողմերը</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>մեծ ֆինանսական ներդրումների պահանջ</i> <p>6. Հաղորդակցություն, համագործակցություն</p> <ul style="list-style-type: none"> • Այլ դպրոցների հետ հաղորդակցության և համագործակցության պակաս • Մշակութային օջախների համագործակցության պակաս <p>7. Բյուջեի, ֆինանսական միջոցների հետ կապված դժվարությունները և խնդիրները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Դպրոցների ֆինանսավորումը չի բավարարում անհրաժեշտ քանակությամբ գույքի և
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • Համակարգչային կաբինետի ստեղծում • ՆԶՊ կաբինետի կահավորում <p>6. Հաղորդակցության, համագործակցության ուժեղ կողմերը</p> <ul style="list-style-type: none"> • ՏՀՏ օգտագործում • Փոխադարձ դասալսումներ • Բաց դասեր <p>7. Բյուջեի, ֆինանսական միջոցների հետ կապված հաջողությունները</p> <ul style="list-style-type: none"> • Բյուջեի ճիշտ տնօրինում, հիմնական միջոցների ձեռքբերում • Բյուջեի օգտագործում վերանորոգման նպատակով • Աշխատավարձերի բարձրացում <ul style="list-style-type: none"> • <i>կատարված ծախսերի թափանցիկության ապահովում</i> 	<p>սարքավորումների ձեռք բերելուն, ինչպես նաև ընթացիկ վերանորոգման աշխատանքներին</p>
<p>Հնարավորություններ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Առաջադիմության բարձրացում 2. ԱԽ աշխատանքների ակտիվություն 3. Ընդլայնել փոխադարձ կապերը, այլ դպրոցների հետ 4. Դիմել ղոնոր կազմակերպություններին, ձեռք բերել գումարներ 	<p>Վտանգներ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Որոշ աշակերտների անտարբերություն ուսման նկատմամբ 2. Որոշ աշակերտների անտարբերություն ազգային և մշակութային արժեքների նկատմամբ

	<p>3.Արտագաղթի ազդեցությունը աշակերտների դաստիարակության, վարքագծի վրա</p> <p>4.Առկա նյութատեխնիկական բազայի և ուսումնական նյութերի անհամապատասխանություն կրթության ժամանակակից պահանջներին,որը ավելի դժվարացնում է ուսուցման պրոցեսը</p> <p>5.Ոչ բավարար ֆինանսական միջոցներ դպրոցի բոլոր խնդիրները լուծելու համար, որը կարող է ազդել ուսուցման պրոցեսի վրա</p>
--	--

Աղյուսակ 34-ը պետք է լրացնել՝ դասակարգելով ուժեղ կողմերը, թույլ կողմերը, հնարավորությունները և վտանգները՝ ըստ առաջնահերթությունների: Այնուհետ հաշվի առնելով բոլոր գործոնները և ելնելով նախանշված իրատեսական նպատակներից և խնդիրներից՝ մշակել ռազմավարություն և ձեռնարկվող միջազատումներ:

Հավելված 2. Հարցումների իրականացման առաջարկվող մեթոդաբանություն

Ուսումնական հաստատության գործունեության ինքնավերլուծությունը կատարելիս մի շարք ցուցանիշներին և չափանիշներին համապատասխանության գնահատման համար անհրաժեշտ է իրականացնել հարցումներ: Առաջարկվում է հարցումների ստորև նկարագրված մեթոդաբանությունը:

1. Հաստատության կողմից ինքնավերլուծություն կատարելիս հարցման մեթոդն օգտագործվում է, երբ ցուցանիշների և չափանիշների աղյուսակում տվյալ ցուցանիշի կամ չափանիշի գնահատման մեխանիզմ սյունակում նշված է «հարցում» բառը: Հարցումը առավել տարածված սոցիոլոգիական հետազոտության մեթոդներից է: Հարցման առանձնահատկությունը կայանում է նրանում, որ հետազոտության ժամանակ կարևորը ընդհանրական պատկերի սատցումն է, այլ ոչ թե առանձին հարցվողի տեսակետը: Մրանով հարցման մեթոդը տարբերվում է հարցազրույցից, երբ կարևոր է հենց հարցազրույց տվող անձի տեսակետը:
2. Հարցումներն անցկացվում են տվյալների հավաքման և վերլուծության նպատակով՝ նախապես մշակված հարցաթերթիկների միջոցով (անկետավորում): Հարցաթերթիկը կառուցված է.
 - նախաբանից, որտեղ համառոտ նշվում է հարցման նպատակն ու խնդիրները,
 - ում կողմից է ահցկացվում հարցումը (տվյալ դեպքում հաստատության տվյալները),
 - հարցաթերթիկի լրացման կանոններից, որտեղ նշվում է, թե ինչպես պետք է լրացնել հարցաթերթիկը,
 - բուն հարցաշարից, որտեղ նշվում են հարցման թեմային վերաբերվող հարցերը
 - անձնագրային մասից, որտեղ նշվում է հարցվողի սեռը, տարիքը, կրթությունը և ըստ անհրաժեշտության այլ անձնական տվյալներ:
3. Հարցերը լինում են բաց, փակ, և կիսափակ: Բաց հարցերը չեն ենթադրում պատասխանների տարբերակների առկայություն: Փակ հարցերի պարագայում պատասխանները նախօրոք նախատեսված և բերված են հարցաթերթիկում՝ հնարավորություն տալով հարցվող անձին ընտրել պատասխանը հնարավոր տարբերակներից: Կիսափակ հարցերը թույլ են տալիս նշել սեփական պատասխանը, եթե առաջարկված ոչ մի պատասխանի հետ հարցվողը համաձայն չէ: Կիսափակ, ինչպես և բաց հարցերը ավելի դժվար է մշակել, քան փակ հարցերը, քանի որ անձնական կարծիք արտահայտող պատասխանները անհրաժեշտ է խմբավորել և կոդավորել:

4. Ուստի հաստատությանը խորհուրդ է տրվում բացառել բաց հարցերը և օգտագործել միայն փակ հարցեր: Խիստ սահմանափակ դեպքերում, երբ շատ կարևոր է հարցվողների տեսակետը կամ մեկնաբանությունը կարելի է հարցաթերթիկում ընգրկել նաև կիսափակ հարցեր:
5. Հարցումների արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով առաջարկվում է խմբավորել հարցում պահանջող ցուցանիշները և չափանիշները՝ ըստ հարցվողների խմբերի (օրինակ ուսուցիչներ, սովորողներ, ծնողներ և այլն) և յուրաքանչյուր խմբի համար կազմել մեկ հարցաթերթիկ՝ ներառելով այդ խմբին վերաբերող բոլոր ցուցանիշներին և չափանիշներին վերաբերող հարցերը:
6. Առաջարկվում է հարցաթերթիկներում ներառել առավելագույնը 5 հարց: Հարցերը անհրաժեշտ է ձևակերպել այնպես, որ հաստատության համապատասխանությունը տվյալ ցուցանիշին կամ չափանիշին լավագույնս բացահայտվի: Օրինակ՝ հարցի դասական ձևակերպումը կարող է սկսվել. «Համաձայն ե՞ք, որ...» (շարունակությունը կազմում է հարցի բովանդակությունը), իսկ հաճախ օգտագործվող տիպային պատասխանները՝ «Այո, ավելի շուտ այո, ավելի շուտ ոչ, ոչ, չեմ կարող պատասխանել, տեղյակ չեմ»: Կարող են օգտագործվել նաև այլ հարցադրումներ և պատասխաններ. օրինակ՝ «Որքա՞ն հաճախ եք դուք...», «Որքանով կամ ինչ չափով ե՞ք դուք բավարարված...», «Որաքնո՞վ է նպաստել...» (շարունակությունը կազմում է հարցի բովանդակությունը):
7. Հարցաթերթիկում կարող են ներառվել նաև դիրքորոշում կամ վերաբերմունք արտահայտող պատասխաններ ունեցող հարցեր: Օրինակ՝ «Ծնողական և աշակերտական խորհուրդների համագործակցությունը» չափանիշի վերաբերյալ կարելի է տալ հետևյալ հարցը, «Ինչպիսի՞ն է հաստատության ծնողական և աշակերտական խորհուրդների միջև համագործակցությունը»: Այս հարցի հնարավոր պատասխանները կարող են լինել հինգը, որոնցից

⁶ Հարցերի կազման համար կարող եք ուղղակիորեն տարբեր աղբյուրներից, օրինակ <https://ru.surveymonkey.com/mp/education-surveys/> կայքից

յուրաքանչյուրն ամրագրում է հարցի վերաբերյալ հնարավոր դիրքորոշումներին մեկը.

- ծնողական և աշակերտական խորհուրդները սերտորեն համագործակցում են,
- ծնողական և աշակերտական խորհուրդները համագործակցում են անհրաժեշտության դեպքում,
- ծնողական և աշակերտական խորհուրդները որոշ դեպքերում համագործակցում են, սակայն այդ համագործակցությունը բավարար մակարդակի վրա չ
- ծնողական և աշակերտական խորհուրդները չեն համագործակցում,
- այլ (հարցվողի պատասխանը)

8. Որակյալ և արժանահավատ հարցում իրականացնելու համար անհրաժեշտ է պահպանել հարցեր կազմելու հետևյալ կանոնները.

- պահպանել էթիկական նորմերը և ապահովել անձնական բնույթի տեղեկատվության կոնֆիդենցիալությունը (զաղտնիությունը), որպեսզի հարցվողները չմտահոգվեն հարցերին ճիշտ պատասխանելու հնարավոր հետևանքներից և լինեն անկեղծ,
- հարցաթերթի յուրաքանչյուր հարց պետք է պարունակի միայն մեկ հարցադրում. օրինակ՝ «Որքանով եք դուք բավարարված ուսուցչի գիտելիքներից և դասավանդման հմտություններից» հարցը պարունակում է միաժամանակ 2 հարցադրում և փորձում է բացահայտել թե՛ ուսուցչի գիտելիքները, թե՛ դասավանդման հմտությունները.
- հարցաթերթի յուրաքանչյուր հարցպետք է ներառի պատասխանի բոլոր հնարավոր տարբերակները և ապահովի պատասխանների տարատեսակություն.
- հարցաթերթի յուրաքանչյուր հարցի պատասխանների տարբերակները պետք է լինեն փոխբացառող և ապահովեն իմաստալից տեղեկատվության տրամադրում, որպեսզի հարցվողը չտարակուսի որն ընտրել և ունենա միայն մեկ ընտրություն. Օրինակ՝ «Որտեղ եք դուք մեծացել».

ա) Հայաստանում

բ)Քաղաքում

գ)Գյուղում

հարցը ստեղծում է տարակուսանք, քանի որ պատասխանները փոխբացատրող չեն.թե՛ քաղաքում, թե՛ գյուղում մեծացած անձը կարող է ընտրել 2-ական պատասխան՝ համապատասխանաբար ա) և բ) կամ ա) և գ), իսկ ստացվող տեղեկություններն օգտակար չեն.:

9. Հարցաթերթիկում հարցերը համարակալվում են: Լրացված հարցաթերթիկների մշակումը կատարվում է համակարգչի միջոցով՝ համապատասխան ծրագրով (օրինակ՝ Excel): Հարցերի պատասխաններն իրենց հերթին համարակալվում են: Հարցման արդյունքների մշակման, պատասխանների մուտքագրման համար հարցերի հերթական համարները հարցաթերթիկում կարող են ընդունվել որպես այդ հարցերի կոդեր, իսկ հարցերի պատասխանների համարները՝ որպես պատասխանների կոդեր: Յուրաքանչյուր լրացված հարցաթերթիկ ևս համարակալվում է:
10. Լրացված հարցաթերթիկների տվյալները մուտքագրվում են ընտրված համակարգչային ծրագրով և ստեղծվում է տվյալների բազա: Բազայում մուտքագրվում են հարցերը և պատասխանները՝ իրենց համապատասխան կոդերով: Այսպիսով, մուտքագրման արդյունքում ստացվում են թվեր, որոնք կարելի է կարդալ որպես օրինակ՝ 1. 1. 3, այսինքն առաջին հարցվածը առաջին հարցին տվել է երրորդ պատասխանը: Մեր վերը բերված օրինակի համար սա նշանակում է, որ առաջին հարցվածը ընտրել է «ծնողական և աշակերտական խորհուրդները որոշ դեպքերում համագործակցում են, սակայն այդ համագործակցությունը բավարար մակարդակի վրա չէ» պատասխանը: Բոլոր տվյալների մուտքագրումից հետո կատարվում է հաճախությունների հաշվարկ, ինչը թույլ է տալիս տեսնել, թե ինչպես են բաշխվել հարցվածների կարծիքները՝ ըստ հարցաթերթիկում տրված պատասխանների տարբերակների:
11. **Հարցվողների ընտրանքը** կազմելու, այսինքն՝ **հարցման ենթակա անձանց որոշելու** համար, առաջին հերթին անհրաժեշտ է որոշել հարցման ենթակա շահառու անձանց խումբը (սովորողներ, ուսուցիչներ և այլ): Այնուհետ հարցման կարևոր փուլ է՝ տվյալ շահառու խմբի անձանց ամբողջ բազմությունից հարցման

ենթակա անձանց ընտրությունը կամ, այլ կերպ ասած, հարցվողների ընտրանքի կազմումը: Օրինակ՝ հաստատության բոլոր ուսուցիչներից հարցվող ուսուցիչների ընտրությունը՝ այն ուսուցիչների ընտրությունը, ովքեր պետք է լրացնեն հարցաթերթը:

12. Հարցման ընտրանքի կազմման համար առաջարկվում է կիրառել **պատահական ընտրանքի մեթոդը**: Մտատիստիկայում **պարզ պատահական ընտրանքը** դա այն անձանց փոքր խումբն է, ովքեր ընտրվել են անձանց ավելի մեծ բազմությունից: Ընդ որում, յուրաքանչյուր անձ այդ փոքր խմբում ընտրվել է պատահականորեն: Դա նշանակում է, որ ընտրանքի կազմման ժամանակ յուրաքանչյուր անձ ունի ընտրանքում ընդգրկվելու հավասար հավանականություն: Պարզ պատահական ընտրանքի մեթոդն ունի ակնհայտ առավելություններ: Այս մեթոդը շատ հեշտ է ու հասկանալի, իսկ հետազոտության արդյունքները կարելի է տարածել ուսումնասիրվող շահառու խմբի ամբողջ բազմության վրա: Ամենից կարևորն այն է, որ լիովին պահպանվում է պատահականության սկզբունքը, ինչը թույլ է տալիս խուսափել սիստեմատիկ սխալներից:
13. Պատահական ընտրանքի մեթոդով ընտրանքի չափը՝ հարցվողների թիվը, որոշելու համար առաջարկվում է օգտագործել ընտրանքի հաշվարկման պարզեցված բանաձևը:
14. Հաստատություններին որպես օգնություն ստորև աղյուսակում 33-ում տրված է պատահական ընտրանքի պարզեցված բանաձևով հաշվարկված ընտրանքի չափը՝ հարցվողների թիվը, տարբեր բազմությունների համար (հաշվարկը արված է պատահական ընտրանքի հիման վրա՝ 95 տոկոս ներկայացուցչականության պարագայում, 5% վստահելի միջակայքի պայմաններով)։

Աղյուսակ 33.

Հարցման բազմություն	Ընտրանքի չափը՝ հարցվողների թիվը
Մինչև 100	80
101-300	169

301-500	217
501-700	248
701-1000	278
1001 և ավելի	302

15. *Ընտրանքի չափը՝ հարցվողների թիվը, որոշելուց հետո անհրաժեշտ է որոշել, թե ինչպես ընտրել հարցվող անձանց, օրինակ՝ ինչպես հաստատության 100 սովորողներից ընտրել հարցվող 80 սովորողին: Պատահական ընտրանքի պարագայում կարելի է օգտագործել տարբեր մեթոդներ, օրինակ՝ վիճակահանություն կամ պատահական թվերի աղյուսակ: Վիճակահանության դեպքում է հարցման ենթակա շահառու խմբի անձանց ամբողջական բազմության յուրաքանչյուր անձի տվյալները գրվում են առանձին թղթիկի վրա, այնուհետ բոլոր թղթիկները դրվում են ինչ-որ արկղի կամ տուփի մեջ, դրանք խառնում են և այդ տուփից առանց նայելու հանվում են հարցվողների թվին հավասար թղթիկներ: Օրինակ՝, եթե հաստատությունն ունի 500 սովորող, ապա համաձայն Աղյուսակ 33-ի հարցվող սովորողների թիվը պետք է կազմի 217: 500 սովորողից յուրաքանչյուրի տվյալները (անուն, ազգանուն, հայրանուն, դասարան) գրվում է առանձին թղթիկի վրա: Այնուհետև բոլոր 500 թղթիկները դրվում են որևէ տուփի մեջ, խառնվում և հանվում է 217 թղթիկ: Այդ 217 թղթիկների վրա գրված սովորողների տվյալներով որոշվում են հարցվող սովորողները:*
16. *Հարցվող անձնաց կարելի է ընտրել նաև մեխանիկական ընտրության մեթոդով: Այդ նպատակով նախ կազմվում է հարցման ենթակա շահառու խմբի անձանց ամբողջական ցանկը (անուն, ազգանուն, հեռախոս և այլն): Այդ ցանկից հավասար պարբերականությամբ/միջակայքով ընտրվում են համապատասխան թվի հարցվողներ: Այդ միջակայքը կոչվում է ընտրանքի քայլ: Ընտրանքի քայլը հավասար է հարցման բազմությունը բաժանած հարցվողների թվին:*

Ընտրանքի քայլ = N/n , որտեղ

N -ը հարցման բազմությունն է, իսկ n -ը հարցվողների թիվը:

Օրինակ եթե 500 սովորողից պետք է հարցվեն 217-ը, ապա հարցման քայլը հավասար է $2.3=500/217$: Սա նշանակում է, որ 500 սովորողների ցանկից պետք է ընտրվի յուրաքանչյուր 2-րդը: Ընտրության սկիզբը որոշվում է պատահականության սկզբունքով՝ ընտրանքի քայլի շրջանակներում: Օրինակ՝, եթե ընտրանքի քայլը հավասար է 5-ի, ապա ընտրությունը պետք է սկսել 1-ից 5 միջակայքում ցանկացած թվից:
